

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/132/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4109222850
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oliver Kolenčík
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4109222850.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Olivera Kolenčíka a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Borisa Minksa v spore žalobcu: B. T., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX B. XXX, právne zastúpený JUDr. Petrom Harakálym, advokátom, so sídlom Mlynská 28, 040 01 Košice, IČO: 00 620 157, proti žalovanému: Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00 151 700, o náhradu škody z ublíženia na zdraví, o odvolaní žalobcu a odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 4. marca 2019, č. k. 19C/178/2009-503, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nitra (súd prvého stupňa v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ďalej len „OSP“, účinný do 30.6.2016, a od 1.7.2016 ako súd prvej inštancie v zmysle § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom zo dňa 4. marca 2019, č. k. 19C/178/2009-503 (ďalej len napadnutý rozsudok), uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu za bolesť vo výške 5.115,04 eura a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 64.129,28 eura, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia a štát má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 100 ods. 1, § 106 ods. 1, 2, § 420 ods. 1, § 427 ods. 1, § 441, § 442 ods. 1, 3 § 444, § 488, § 489 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“), § 4 ods. 1, § 11 ods. 6, 7, 8, § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 2 ods. 1, 2, § 5 ods. 1, 2, 4, § 8 ods. 4, § 9 ods. 1, 8, § 10 ods. 8 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov, oznámenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 186/2008 Z. z., § 255 ods. 1, § 262 ods. 2 CSP.

3. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súdu Nitra dňa 11.9.2009 domáhal od žalovaného náhrady za bolesť vo výške 5.803,38 eura spolu s 9 % - ným úrokom z omeškania od 3.6.2009 do zaplatenia, súčasne sa domáhal priznania náhrady trov

konania. Pri dopravnej nehode dňa 9.8.2008 utrpel ako spolujazdec vozidla, ktoré viedol vodič C. T., nar. XX.X.XXXX, ťažký úraz. Dopravnú nehodu zavinil vodič motorového vozidla Fiat Tipo, ev. č. D.-XXXXAJ I. L., ktorý na následky zranenia po dopravnej nehode zomrel. V dôsledku úrazu utrpel žalobca pomliaždenie mozgu, pomliaždenie pľúc, krvácanie do miechy v oblasti krčných stavcov, pomliaždenie krčnej chrbtice, vyklbenie krčných stavcov, zlomeninu oblúka a tela krčného stavca C5, poúrazové vysunutie platničky a tržnozhoždenú ranu. Podľa lekárskeho posudku o bolestnom vypracovaného MUDr. Jozefom Hudecom bol celkový počet bodov za bolesť stanovený vo výške 1 320 bodov. V súlade s ust. § 5 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. si žalobca uplatnil nárok na bolestné v sume 19.087,20 eura vychádzajúc z hodnoty 1 bodu 14,46 eura ($1\ 320 \times 14,46 = 19.087,20$). Listom zo dňa 19.5.2009 si žalobca u žalovaného uplatnil náhradu škody z ublíženia na zdraví titulom bolestného vo výške 19.087,20 eura, žalovaný mu plnil len čiastočne a to sumu vo výške 11.375,10 eura. Vzhľadom k skutkovým okolnostiam v trestnom konaní je možné ustáliť spoluvinu žalobcu v rozsahu 10 %. Po zohľadnení spoluviny žalobcu si žalobca voči žalovanému uplatňuje zaplatenie bolestného vo výške 5.803,38 eura. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe doručenom súdu dňa 6.10.2009 potvrdil, že žalobcovi titulom bolestného uhradil sumu vo výške 11.375,10 eura, pričom celkovo žalobcovi uznal 945 bodov, hodnotu 1 bodu uznal vo výške 13,374 eura. V posudku MUDr. Hudeca je základné bolestné 880 bodov a súčasne lekár paušálne zvyšuje bolestné o 50 % vzhľadom na dlhodobý a bolestivý spôsob liečby. Z uvedeného žalobca akceptoval len zvýšenie položky 105b o 50 %, t. j. 65 bodov, keď zvýšenie ďalších položiek nemal riadne a konkrétne odôvodnené. Žalovaný rozporoval hodnotu jedného bodu, za správnu považuje hodnotu bodu vo výške 13,374 eura, keďže nárok na bolestné vznikol v roku 2008. V tomto roku žalobca utrpel poškodenie zdravia, jeho liečenie bolo ukončené, keď z rehabilitačného zariadenia v Kováčovej bol prepustený dňa 25.11.2008. Skutočnosť, že žalobca si dal v roku 2009 vystaviť nový posudok nemožno automaticky považovať za vznik nároku v roku 2009.

4. Podaním zo dňa 12.4.2010 sa žalobca ďalej domáhal voči žalovanému popri nároku na bolestné tiež zaplatenia náhrady škody na zdraví titulom sťaženia spoločenského uplatnenia. Pri vyčíslení vychádzal z lekárskeho posudku vypracovaného MUDr. Jozefom Hudecom, ortopédom Národného rehabilitačného centra Kováčová zo dňa 20.11.2009, ktorý sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu ohodnotil 6 200 bodmi. Výšku náhrady spoločenského uplatnenia žalobca pri hodnote 1 bodu 14,46 eura vyčísil sumou vo výške 89.652 eur, čo po odpočítaní 10 % spoluviny žalobcu predstavuje sumu 80.686,80 eura. Žalovaný na základe oznámenia žalobcu zo dňa 24.11.2009 uspokojil dňa 16.12.2009 nárok žalobcu do výšky 46.850,40 eura, zaplatenia rozdielu vo výške 33.836,40 eura sa žalobca domáha od žalovaného v tomto konaní. Žalobca sa voči žalovanému domáhal tiež zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o 50 %, čo pri bodovom hodnotení 6 200 bodov predstavuje sumu 44.826 eur, po odpočítaní 10 % spoluviny žalobcu ide o sumu 40.343,40 eura. Oznámením zo dňa 17.12.2009 žalovaný akceptoval zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia o 35 % a plnil žalobcovi sumu vo výške 16.397,64 eura, žalobca sa od žalovaného domáha náhrady za zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 23.945,76 eura. S poukazom na uvedené skutočnosti žalobca navrhol rozšíriť žalobu o náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia a jeho zvýšenie spolu o 57.782,16 eura ($33.836,40 + 23.945,76$ eura). K navrhovanej zmene petitu sa vyjadril žalovaný, ktorý potvrdil, že žalobcovi vyplatil zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 16.397,64 eura. Z predloženého znaleckého posudku o sťažení spoločenského uplatnenia žalovaný uznal bodové ohodnotenie vo výške 3 600 bodov, a to 800 bodov za položku 254, 200 bodov za položku 300c a 2 600 bodov za položku 305, pričom v tomto počte bodov je zahrnuté zvýšenie na dvojnásobok pri položke 354 a položke 305 tak, ako bolo doporučené lekárom. Žalovaný neakceptoval zvýšenie na dvojnásobok pri položke 300c. Z predloženého lekárskeho posudku MUDr. Hudeca žalovaný nepriznal položku 314 (inkontinencia stolice) - 900 bodov + zvýšenie na dvojnásobok a položku 316 (inkontinencia moču) - 300 bodov + zvýšenie na dvojnásobok, pretože podľa názoru žalovaného tieto položky nie je možné posudzovať zvlášť, pretože žalobca nemal poranené orgány malej panvy, ale mal poškodenú miechu, čo je v rámci bodového hodnotenia zohľadnené v položke 305 aj so zvýšením. Uznesením č. k. 19C/178/2009-60 zo dňa 10.5.2010, právoplatným dňa 7.6.2010 súd zmenu petitu žaloby v zmysle podania žalobcu zo dňa 12.4.2010 priprútil.

5. Žalobca na pojednávaní dňa 14.6.2010 uviedol, že dňa 9.8.2008 bol účastníkom dopravnej nehody, po nehode bol jeden mesiac na infúzii v nemocnici, z nehody si nič nepamätá, mal halucinácie, následne bol 11 týždňov v Kováčovej, kde sa jeho zdravotný stav zlepšil, je odkázaný na invalidný vozík, nedokáže písať, ovláda len myš od počítača, jeho mama po materskej nenastúpila do roboty, pretože sa musí o neho 24 hodín denne starať, sám sa dokáže len najesť a umyť si ruky, jedlo mu musí niekto pripraviť, býva v rodičovskom dome, ktorý nie je bezbariérový, bez problémov sa dokáže pohybovať len v troch

izbách, nedokáže sa sám obliecť, ísť na WC. V čase nehody bol zárobkovo činný, pracoval ako obrábač kovov, aktívne športoval, hrával stolný tenis za Lehotu, teraz je odkázaný na pomoc iných, celý deň je pri televízore, von ho berú kamaráti, občas do kina, pivárne, na opekačku, kamaráti za ním chodia vtedy, keď ich zavolá. V súvislosti s nehodou má aj psychické problémy, ale liečbu zatiaľ nepodstúpil, lebo zatiaľ to zvláda, po mentálnej stránke pri nehode neutrpel, uvažuje nad ďalším vzdelaním, chcel by si urobiť nejaký kurz.

6. Podaním doručeným súdu dňa 4.9.2013 žalobca navrhol rozšírenie žaloby v časti nárokov na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia s príslušenstvom, vrátane jeho zvýšenia o 50 %, celkom o sumu vo výške 30.452,76 eura, a to v nadväznosti na znalecký posudok vypracovaný MUDr. Ivanom Androm, PhD., znalcom v odbore Zdravotníctvo a farmácia, odvetvia psychiatria a sexuológia zo dňa 28.6.2013. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 19C/178/2009-249 zo dňa 26.9.2013, právoplatným dňa 22.10.2013 zmenu petitu žaloby v zmysle podania žalobcu zo dňa 2.9.2013 pripustil.

7. Podaním zo dňa 25.7.2014 doručeným súdu dňa 28.7.2014 žalobca žiadal, aby súd pripustil zmenu petitu žaloby, tak že žiadal rozšírenie žaloby o náhradu za bolestné o 585,90 eura, nakoľko znalec MUDr. Gábor Póczik v znaleckom posudku ohodnotil bolestné vo výške 1 370 bodov, a teda pri porovnaní so znaleckým posudkom č. 9/2011 vypracovaným MUDr. Stanovičovou, ktorá ohodnotila bolestné vo výške 1 325 bodov, kontrolný znalec zvýšil bolestné o 45 bodov, čo predstavuje 651 (14,46 x 45), po odpočítaní 10 % spoluviny žalobcu ide o sumu vo výške 585,90 eura, na čo súd prvej inštancie uznesením č. k. 19C/178/2009-305 zo dňa 31.10.2014, právoplatným dňa 4.12.2014 zmenu petitu žaloby v navrhovanom znení pripustil.

8. Dňa 20.7.2017 žalobca súdu predložil ďalší znalecký posudok, a to posudok č. 9/2017 vypracovaný dňa 29.5.2017 MUDr. Petrom Levkušom, znalcom pre odvetvie chirurgia a neurochirurgia. Žalobca zdôraznil, že predmetný znalecký posudok súdu predkladá za účelom odstránenia pretrvávajúcich rozporov vyplývajúcich z doteraz vykonaného dokazovania. Predmetný znalecký posudok doplnil vyčíslenie doposiaľ uplatnenej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o ďalšie položky, a to položku č. 432a - rozsiahle plošné jazvy 5-30 cm² ohodnotené na 30 bodov a položku č. 304a - obmedzenie hybnosti krčnej chrbtice ľahkého stupňa ohodnotené na 150 bodov, zvýšené o 50 % na 225 bodov. Zvýšenie poľa žalobcu predstavuje 255 bodov, t.j. 3.688 eur (255 x 14,46 eura), pričom po odpočítaní žalobcom akceptovanej spoluviny v rozsahu 10 % sa žalobcova pohľadávka zvyšuje o 3.319,20 eura. V zmysle uvedeného žalobca žiadal, aby súd pripustil zmenu petitu žaloby.

9. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 19C/178/2009-467 zo dňa 7.2.2018, právoplatným dňa 1.3.2018 zmenu petitu žaloby v navrhovanom znení pripustil. Konštatoval, že predmetom konania je rozhodnúť o nároku žalobcu na zaplatenie náhrady za bolesť 5.803,38 eura s 9 %-ným ročným úrokom z omeškania od 3.6.2009 do zaplatenia, náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia 93.213,72 eura s 9 % - ným ročným úrokom z omeškania zo sumy 33.836,40 eura od 16.12.2009 do zaplatenia, 5,5 % -ným ročným úrokom z omeškania zo sumy 20.301,84 eura od 2.12.2013 do zaplatenia, 5 % -ným ročným úrokom z omeškania zo sumy 3.319,20 eura od 1.8.2017 do zaplatenia a tiež rozhodnúť o trovách konania.

10. Po vykonanom dokazovaní prvoinštančný súd zistil, že dňa 9.8.2008 žalobca ako spolujazdec v motorovom vozidle Opel Vectra, R.: L ktoré viedol C. T., utrpel ťažký úraz. Dopravnú nehodu zaviniel I. L., ktorý viedol motorové vozidlo Fiat Tipo, R.: D ktorý na následky dopravnej nehody zomrel. Žalobca utrpel v dôsledku dopravnej nehody vážne poškodenie zdravia, a to pomliaždenie mozgu, pomliaždenie pľúc, krvácanie do miechy v oblasti krčných stavcov C5-C6, pomliaždenie krčnej chrbtice, vyklbenie krčných stavcov C4-C5-C6-C7, zlomeninu oblúka a tela krčného stavca C5, pouřazové vysunutie platničky a tržnozhoždenú ranu.

11. Listom zo dňa 19.5.2009 si žalobca u žalovaného uplatnil nárok na náhradu škody z ublíženia na zdraví, pričom titulom bolestného žiadal žalovaného o priznanie sumy vo výške 19.087,20 eura (1 320 bodov x 14,46 eura). Z oznámenia o poukázaní náhrady škody zo dňa 3.6.2009 mal súd preukázané, že žalovaný akceptoval nárok žalobcu do sumy vo výške 11.375,10 eura, ktorú sumu žalovaný vyčísľil za 945 bodov, pri hodnote 1 bodu 13,374 eura a po odpočítaní 10 % podielu spoluviny žalobcu za neprípúťanie žalobcu bezpečnostným pásom.

12. Listom zo dňa 24.11.2009 si žalobca u žalovaného uplatnil náhradu škody na zdraví z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia, náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vyčíslil sumou vo výške 89 652 eura vychádzajúc z lekárskeho posudku MUDr. Jozefa Hudeca hodnotiaceho sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu 6 200 bodmi, pri hodnote 1 bodu 14,46 eura (6 200 x 14,46 = 89 652). Zároveň žalobca vyzval žalovaného k uzavretiu dohody o vyrovnaní o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 6 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z., ktorou žiadal vzhľadom k veku žalobcu v čase úrazu, rozsahu a závažnosti jeho následkov, obmedzeniu jeho spoločenského uplatnenia do konca života zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o 50 %, čo pri bodovom ohodnotení 6 200 bodov predstavuje sumu vo výške 44 826 eur. Celkovo uplatnený nárok na náhradu škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia a jeho zvýšenia o 50 % tak činí 134 478 eur.

13. Žalovaný sa k listu žalobcu zo dňa 24.11.2009 vyjadril v oznámeniach zo dňa 16.12.2009 a 17.12.2009, v ktorých súhlasil s odškodnením žalobcu v sume vo výške 46.850,40 eura. K tejto sume dospel na základe bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu počtom bodov 3 600 (pol. 254 - vážne duševné poruchy pri iných ťažkých poraneniach okrem hlavy - 800 bodov, pol. 300c - obmedzenie pohyblivosti hrudníka a zrasty pľúc následkom poranenia pľúc a hrudnej steny ťažké - 200 bodov, pol. 305 - poúrazová paraparéza a kvadruparéza - 2 600 bodov), pri hodnote za 1 bod vo výške 14,46 eura a po odpočítaní spoluviny žalobcu v rozsahu 10 %. Žalovaný ďalej uviedol, že do obrazu priečneho poškodenia miechy patrí porucha zvieráčov (stolice a moču), preto nie je možné posudzovať uvedené poruchy izolovane (položky 314 a 316). Žalobca nemal poranené orgány malej panvy, ale poškodenie miechy, čo je zohľadnené v položke č. 305 aj so zvýšením.

14. Z vyjadrení svedkov R. T. - matky žalobcu, I. C. - žalobcovho strýka, jeho kamarátov - C. D., I. V., R. C., C. Y. mal súd preukázané, že žalobca pred dopravnou nehodou viedol plnohodnotný život, mal veľa priateľov, pracoval, bol sebestačný, veľa športoval, voľný čas trávil predovšetkým pri športe alebo s kamarátmi, s ktorými chodil do prírody, opekali, chodili na festivaly, koncerty a do kina. Po dopravnej nehode sa žalobcovi život radikálne zmenil, zostal pripútaný na lôžko, jeho zdravotný stav vyžaduje 24-hodinovú opateru, je celkom odkázaný na pomoc iných, nedokáže si pripraviť stravu, naje sa sám len s ťažkosťami, príbor v rukách neudrží. Sám sa nedokáže ani otočiť v posteli, čo si vyžaduje sústavnú opateru, z výpovede matky žalobcu súd zistil, že táto ho musí pravidelne otáčať a polohovať, aby sa žalobcovi nevytvorili preležaniny, za týmto účelom si aj v noci každé tri hodiny nastavuje budík. Žalobca potrebuje pomoc a asistenciu aj pri vykonávaní základných hygienických potrieb, nedokáže sa sám umyť, zuby si umyje, len keď mu niekto podá do ruky zubnú kefku. Žalobca sa aj po nehode stretáva s priateľmi, väčšinou doma, občas ho priatelia vezmú von, napr. do kina alebo do pivárne. V mnohých smeroch je aj tu obmedzený, pred cudzími sa pre svoj hendikep necíti dobre, je mu nepríjemné, že je nesebastačný v základných smeroch, čo zle vplýva na jeho psychiku. V rámci svojich možností sa však žalobca usiluje zapájať sa do spoločenského života, sleduje televíziu a internet, venuje sa hre poker na internete.

15. Prvoinštančný súd zistil, že dňa 9.8.2008 došlo k dopravnej nehode, ktorú zavinil G. L., pri ktorej bol žalobca vážne zranený. V konaní tiež nebolo sporným, že v čase dopravnej nehody bola zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkovateľom motorového vozidla Fiat Tipo poistená u žalovaného a žalobcovi tak vznikol voči žalovanému s poukazom na § 4 ods. 1, § 15 zák. č. 381/2001 Z. z. nárok na náhradu škody. Žalovaný v priebehu konania svoju pasívnu legitímáciu v tomto konaní nenamietal, časť žalobcom požadovaného nároku na náhradu škody žalobcovi aj uhradil. Zo zhodného vyjadrenia strán mal súd preukázané, že žalovaný v súvislosti s predmetným úrazom žalobcu odškodnil, a to dňa 4.3.2009 sumou vo výške 10.292 eur a dňa 4.6.2009 sumou vo výške 1 083,10 eura, t. j. spolu sumou vo výške 11.375,10 eura titulom bolestného. Titulom sťaženia spoločenského uplatnenia bol žalobca žalovaným odškodnený sumou vo výške 46.850,40 eura a sumou vo výške 16.397,64 eura, ktorá predstavovala zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia.

16. Žalobca sa nad rámec poskytnutého odškodnenia domáha voči žalovanému ďalších nárokov, a to náhrady za bolesť vo výške 5.803,38 eura a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 93.213,72 eura. Žalobca sa voči žalovanému ďalej domáha zaplatenia úrokov z omeškania.

17. Za účelom rozhodnutia o nároku žalobcu na náhradu škody sa súd zaoberal rozsahom žalobcovho nároku, pričom ako prvoradou otázkou sa zaoberal určením hodnoty jedného bodu podľa § 5 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. Súd dospel k záveru, že žalobca si hodnotu jedného bodu uplatnil nesprávne.

V súlade s ustanovením § 5 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. sa výška náhrady za bolesť a výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 2 % z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom vznikol nárok na náhradu podľa odseku 1. Lekársky posudok sa vydáva, len čo zdravotný stav poškodeného možno považovať za ustálený; ak ide o sťaženie spoločenského uplatnenia, spravidla až po uplynutí jedného roka od poškodenia na zdraví (§ 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z.). Z vykonaného dokazovania súd zistil, že v danom prípade došlo k ustáleniu zdravotného stavu žalobcu už v roku 2008. V lekárskom posudku vypracovanom MUDr. Hudecom bolo potvrdené ukončenie liečenia žalobcu ku dňu 25.11.2008. K uvedenému dňu bol žalobca prepustený z rehabilitačného centra v Kováčovej. Žalobca mal už v roku 2008 vypracované aj ohodnotenie bolestného MUDr. Popracom, čo tiež potvrdzuje, že u žalobcu bol zdravotný stav ustálený natoľko, že MUDr. Poprac mu vyhotovil lekársky posudok. Pokiaľ si aj žalobca dal v neskoršom období vypracovať nový lekársky posudok, resp. absolvoval ďalšiu liečbu, neznamená to automaticky, že k ustáleniu jeho zdravotného stavu došlo neskôr. Ustálenie zdravotného stavu žalobcu ku dňu 25.11.2008 bolo konštatované aj znalcami MUDr. Stanovičovou a MUDr. Póczikom v znaleckých posudkoch. Toto nepriamo potvrdil aj svedok R. C., ktorý uviedol, že k zlepšeniu zdravotného stavu žalobcu došlo po pobyte v Kováčovej, odvtedy žalobca pokrok neurobil. S poukazom na uvedené súd pri určení hodnoty jedného bodu vychádzal z hodnoty bodu stanovenej Opatrením č. 186/2008 Z. z. (k § 5 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z.) od 31.5.2008 vo výške 402,92 Sk, t.j. 13,374 eura.

18. Podanou žalobou sa žalobca domáhal odškodnenia bolesti za 1 320 bodov vychádzajúc zo znaleckého posudku MUDr. Hudeca. Pri hodnote 1 bodu 14,46 eura a po zohľadnení spoluviny žalobcu 10 % žalobca dospeš k náhrade za bolesť v celkovej výške 17.178,48 eura ($1\,320 \times 14,46 / - 10\%$). Žalovaný ešte pred podaním žaloby žalobcu odškodnil sumou vo výške 11.375,10 eura vychádzajúc z počtu bodov 945, hodnoty 1 bodu vo výške 13,374 eura zohľadňujúc spoluvinu žalobcu 10 % ($945 \times 13,374 / - 10\%$). Žalobca sa podanou žalobou domáha zaplataenia bolestného v sume 5.803,38 eura, ktorú vyčíslil z rozdielu žalobcom požadovanej sumy vo výške 17 178,48 eura a žalovaným poukázaných 11 375,10 eura ($17\,178,48 - 11\,375,10 = 5\,803,38$ eura). V záverečnej reči žalobca uviedol, že požaduje odškodnenie za 1 370 bodov v nadväznosti na hodnotenie bolesti v znaleckom posudku MUDr. Póczika č. 4/2014, pri hodnote 1 bodu platnej za rok 2009 v sume 14,46 eura a zohľadnení spoluviny žalobcu v rozsahu 10 %.

19. Po vyhodnotení jednotlivých v konaní predložených lekárskech a znaleckých posudkov súd dospel k záveru, že žalobca má nárok na odškodnenie bolesti za 1 370 bodov. Pri vyčíslení bolesti počtom bodov 1 370 súd vychádzal predovšetkým zo zhodného posúdenia položky 2 (počet bodov 10) MUDr. Hudecom a MUDr. Póczikom, položky 76 (počet bodov 20) MUDr. Hudecom, MUDr. Póczikom a MUDr. Stanovičovou, položky 103a (počet bodov 20) MUDr. Hudecom, MUDr. Póczikom a MUDr. Stanovičovou, položky 105b (počet bodov 130) MUDr. Hudecom a MUDr. Póczikom, položky 106f (počet bodov 60) MUDr. Hudecom, MUDr. Póczikom a MUDr. Stanovičovou, položky 107a (počet bodov 100), položky 224 (počet bodov 85) MUDr. Póczikom a MUDr. Stanovičovou, položky 229 (počet bodov 20) MUDr. Póczikom a MUDr. Stanovičovou ako aj položky 230 (340 bodov) MUDr. Hudecom, MUDr. Póczikom a MUDr. Stanovičovou. Súd akceptoval zvýšenie jednotlivých položiek, a to položky 76 o 50 %, t.j. 10 bodov, čo zhodne uviedli MUDr. Póczik i MUDr. Hudec, MUDr. Stanovičová uvádzala dokonca zvýšenie uvedenej položky o 100 %. Súd ďalej akceptoval zvýšenie položky 229 o 100 %, t.j. o 340 bodov, pretože k zhodnému záveru dospel tak MUDr. Póczik ako aj MUDr. Stanovičová, MUDr. Hudec uvádzal zvýšenie uvedenej položky 340 o 50 % a súd akceptoval aj zvýšenie položky č. 229 o 50 %, tak, ako konštatoval MUDr. Póczik. Uvedenú položku č. 229 MUDr. Hudec nehodnotil vôbec a MUDr. Stanovičová hodnotila uvedenú položku počtom bodov 170 a stanovila jej zvýšenie o 100 %. V prípade vzniknutých rozdielov v hodnoteniach bolesti žalobcu jednotlivými lekármi a znalcami sa súd priklonil k záveru prezentovanému v znaleckom posudku MUDr. Póczika, a to vzhľadom na vyjadrenia strán v záverečných rečiach, ktoré sa s počtom bodov 1 370 pridelených znalcom MUDr. Póczikom za hodnotenie bolesti žalobcu v podstate zhodli. Právny zástupca žalobcu v bode II., odseku 2 záverečného vyjadrenia (v spise na č. I. 481, 2. strana) uviedol, že v prípade náhrady za bolesť žalobca vychádza zo znaleckého posudku č. 4/2014 znalca MUDr. Gábora Póczika, ktorý hodnotil bolesť žalobcu počtom bodov 1 370 bodov. Žalovaný v záverečnom vyjadrení uviedol, že zo znaleckého posudku MUDr. Póczika akceptuje ako preukázané celkové bodové hodnotenie v rozsahu 1 115 bodov po vylúčení položky 229 z dôvodu premlčania ($1\,370 - 255 = 1\,115$). Keďže nárok žalobcu podľa názoru súdu premlčaný nie je, s poukazom na uvedené mal súd za to, že bolesť žalobcu je možné ohodnotiť počtom bodov 1 370, čo pri hodnote 1 bodu vo výške

13,374 eura predstavuje sumu vo výške 18.322,38 eura. Po odpočítaní spoluviny žalobcu 10 % dospel súd k sume bolestného vo výške 16.490,14 eura. Žalovaný preukázateľne žalobcu odškodnil sumou vo výške 11.375,10 eura, nárok žalobcu tak predstavuje rozdiel sumy vo výške 16.490,14 eura a uhradenej sumy vo výške 11.375,10 eura, t.j. 5.115,04 eura, ktorú sumu súd žalobcovi priznal a vo zvyšku súd nárok žalobcu na bolestné ako nedôvodný zamietol.

20. Po pripustení zmeny petitu uznesením č. k. 19C/178/2009 - 467 zo dňa 7.2.2018 je predmetom konania ďalej nárok žalobcu na zaplatenie sumy vo výške 93.213,72 eura titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vrátane jej zvýšenia. Zo záverečného návrhu ako aj ďalších podaní žalobcu vyplýva, že žalobca sa domáha zaplatenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu, ktorú vyčíslil celkovým počtom 8 015 bodov. Celkový počet bodov 8 105 žalobca vypočítal zo súčtu hodnotenia položky 305 počtom bodov 2 x 1 300, položky č. 314 počtom bodov 2 x 900, položky č. 316c počtom bodov 2 x 300, položky č. 300c počtom bodov 2 x 200, položky č. 254 počtom bodov 2 x 780, položky č. 321a počtom bodov 800, položky č. 432 počtom bodov 30 a položky č. 304a počtom bodov 1,5 x 225, pričom navrhol vychádzať z hodnoty 1 bodu 14,46 eura a zároveň zohľadniť doterajšie plnenie žalovaného v sume 46.850,40 eura ako aj mieru spoluzavinenia žalobcu 10 %.

21. Zo zhodného vyjadrenia strán mal súd preukázané, že žalovaný titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu odškodnil sumou vo výške 46.850,40 eura. Žalovaný pri vyčíslení odškodnenia v sume 46.850,40 eura vychádzal počtu bodov 3 600, z hodnoty 1 bodu 14,46 eura a zohľadnil spoluvinu žalobcu v rozsahu 10 % ($3\ 600 \times 14,46 / -10\ %$). Podľa vyjadrení žalovaného sa malo plnenie týkať položiek č. 305, 300c, 254. Odškodnenie 3 600 bodov žalovaný vypočítal ako súčet 2 600 bodov za položku č. 305 (2 x 1300), 800 bodov za položku č. 254 (2 x 400) a 200 bodov za položku č. 300c. V prípade položky č. 300c žalovaný zvýšenie požadované žalobcom neakceptoval. Žalovaný od začiatku súdneho konania namietal hodnotenie položiek č. 314 (nedomykavosť ritných zvieračov) a položky č. 316c (porucha močenia následkom poranenia močových orgánov) argumentujúc, že tieto položky nie je možné hodnotiť samostatne, pretože v prípade žalobcu došlo v dôsledku poškodenia miechy k nehybnosti dolných končatín, čiastočnému ochrnutiu horných končatín, inkontinencii moču a stolice, poruche citlivosti od miesta poškodenia nadol, ako aj poruche sexuálnych funkcií, pričom všetko ide o symptómy, ktoré sa vyskytujú pre klinickú jednotku - porušenie miechy v mieste C5/C6, pričom uvedenú klinickú jednotku (kvadruparézu) nie je možné rozdeliť na jednotlivé symptómy a choroby. Uvedené námietky považoval žalovaný za potrebné vzťahovať aj k hodnoteniu položky č. 321a strata penisu alebo ťažká deformácia penisu u muža do 45 rokov, pri položkách č. 321a, 432 a 304a a žalovaný namietal tiež premlčanie žalobcovho nároku.

22. Po zhodnutí jednotlivých znaleckých posudkov vo vzájomnej súvislosti zohľadniac doterajšiu judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky súd dospel k záveru, že v danej veci má žalobca voči žalovanému nárok na odškodnenie titulom sťaženia spoločenského uplatnenia za 7 055 bodov.

23. Pri výpočte bodov za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu súd považoval za nesporné hodnotenie položky 305 (poúrazová kvadruplégia s ušetrením pravej hornej končatiny, kde je ťažká paréza) celkovým počtom bodov 2 600 (1 300 bodov + zvýšenie o 100 %), s ktorým počtom bodov súhlasili obidve strany sporu. Zohľadniac argumenty strán pre hodnotenie položiek č. 314 (nedomykavosť ritných zvieračov), položky č. 316c (porucha močenia následkom poranenia močových orgánov) ako aj položky č. 321a (strata penisu alebo ťažká deformácia penisu vo veku do 45 rokov) súd dospel k záveru, že tieto položky je potrebné v danom prípade hodnotiť osobitne a nie ako súčasť položky č. 305. Hoci § 9 ods. 8 zákona č. 437/2004 Z. z. pripúšťa hodnotenie bolesti (podľa § 10 ods. 8 zákona č. 437/2004 Z. z. aj hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia) tak, že jednotlivé poškodenie je hodnotené v rámci inej položky, podľa názoru súdu zahrnúť hodnotenie jednej položky do inej položky je možné len v prípade, ak ide o poškodenie zdravia so spoločnými prejavmi, teda ak jedna diagnóza v sebe zahŕňa aj prvky inej diagnózy. V danom prípade žalobcu je zrejmé, že jednotlivé poškodenia mali spoločnú príčinu, ktorou bolo poškodenie miechy žalobcu pri dopravnej nehode. Jednotlivé položky č. 314, 316c a 321a v porovnaní s položkou č. 305 majú však nepochybne odlišné znaky. Položka 305 je v prílohe zákona č. 437/2004 Z. z. označená ako poúrazová paraparéza a kvadruparéza. Z vysvetlenia jednotlivých pojmov v znaleckom posudku MUDr. Petra Levkuša vyplýva, že paréza predstavuje čiastočnú neschopnosť aktívneho vôľového pohybu, čiastočné ochrnutie, pojem plégia predstavuje úplnú neschopnosť aktívneho vôľového pohybu, úplné ochrnutie, pojem paraplégia (paraparéza) predstavuje úplné (čiastočné) ochrnutie dvoch končatín, najčastejšie dolných, zriedkavo

horných a pojem kvadruparéza (kvadruplégia) predstavuje čiastočne (úplne) ochrnutie všetkých štyroch končatín. Je zrejme, že tieto vyššie uvedené pojmy sa týkajú porúch pohybových aktivít jednotlivých končatín, čo je obsiahnuté v položke 305, toto však nie je možné stotožniť resp. nadradiť nad položky 314, 316c a 321a, kde sú v nich zahrnuté iné poškodenia. V prípade položky 314 ide o nedomykavosť ritných zvieračov, t. j. poruchu zadržiavania stolice, v položke 316c ide o poruchu močenia, teda inkontinenciu a v položke 321a sa jedná o stratu alebo ťažkú deformáciu penisu. Žalobca pri dopravnej nehode utrpel úraz, následkom ktorého bola vážne poškodená jeho miecha. Práve poranenie miechy bolo príčinou poškodenia jeho zdravia, ktoré sa následne prejavilo v podobe následkov na zdravom fungovaní iných orgánov. Jednotlivé prejavy trvalých následkov poškodenia zdravia žalobcu je podľa názoru súdu potrebné hodnotiť podľa jednotlivých položiek tabuľky tvoriacej prílohu zákona č. 437/2004 Z. z. samostatne. Takýto výklad je podľa názoru súdu akceptovateľný aj s prihliadnutím na gramatický (jazykový) výklad § 9 ods. 8 v spojení s ustanovením § 10 ods. 8 zákona č. 437/2004 Z. z., keď ustanovenie § 9 ods. 8 zákona č. 437/2004 Z. z. pojednáva o spoločných znakoch jednotlivých položiek poškodenia zdravia. V tomto smere sa súd stotožnil s názorom žalobcu podporený aj znaleckým posudkom č. 9/2017 MUDr. Petra Levkuša, v ktorom znalec konštatoval, že pojmy (paraparéza, kvadruparéza, paraplégia, kvadruplégia, parézoplegia) zahrňujú len pohybové aktivity končatín, preto tieto pojmy nemajú zahrňovať pojmy ako poruchy močenia, stolice a sexuálne poruchy. Každý z pojmov má iný znak prejavu. Poškodenie na zdraví sa prejavilo poškodením síce jedného orgánu, ale následkami na rôznych orgánoch (končatiny, močový a tráviaci trakt, pohlavné orgány, pľúca, chrbtica). Porucha močenia a stolice nepredstavuje následok, ktorý svojimi znakmi (močenie, stolica, hybnosť končatín, strata sexuálnych funkcií) je zahrnutý v pojme inej položky napr. paraplégia, lebo paraplégia znamená obojstranná, úplná strata hybnosti končatín a nie porucha močenia, vyprázdňovania, čo sú rozličné znaky. Inkontinencia stolice a močenie sú následky poškodenia na zdraví, ktorých špecifickými znakmi je neudržanie stolice a močenia a nie poruchy hybnosti končatín. Rovnaký právny názor k hodnoteniu jednotlivých položiek vyslovil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 30.3.991, sp. zn. 2 Cz 12/90.

24. Súd žalobcovi priznal nárok na odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia v prípade položky č. 300c obmedzenie hybnosti hrudníka a zrasty pľúc následkom poranenia pľúc a hrudnej steny (ťažké) počtom bodov 200 bez navýšenia. Uvedený počet bodov 200 pre hodnotenie položky 300c akceptoval aj žalovaný. Pri posudzovaní, či žalobca má nárok na zvýšenie položky 300c o 100 % súd opäť zhodnotil jednotlivé znalecké posudky, pričom tak MUDr. Stanovičová ako aj MUDr. Póczik sa v hodnotení položky 300c zhodli v jej hodnotení počtom bodov 200 bez ďalšieho navýšenia, čo súd akceptoval, keďže iný dôkaz v konaní preukazujúci opodstatnenosť navýšenia uvedenej položky súdu predložený nebol. MUDr. Hudec síce v lekárskom posudku položku 300c navýšil o 100 % tak ako to paušálne urobil aj pri ďalších položkách stanovujúcich počty bodov za sťaženie spoločenského uplatnenia, takýto spôsob paušálneho zvyšovania všetkých položiek bez ďalšieho podrobnejšieho odôvodnenia však popri dvoch ďalších odlišných názorov znalcov (MUDr. Stanovičová a MUDr. Póczik) vyjadrených v znaleckých posudkoch súd nemohol akceptovať.

25. Žalobca ďalej požadoval priznať odškodnenie za hodnotenie položky 254 vážne duševné poruchy po iných ťažkých poraneniach okrem poranenia hlavy v rozsahu 1 560 bodov (780 bodov + zvýšenie o 100 %) vychádzajúc zo znaleckého posudku MUDr. Ivana Andrého PhD. zo dňa 28.6.2013. Žalovaný položku 254 vôbec nezahrnul do hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu, túto žiadal žalobcovi nepriznať vôbec. Podľa prílohy zákona č. 437/2004 Z. z. je položku 254 možné hodnotiť v rozmedzí od 130 do 780 bodov. MUDr. Jozef Hudec ohodnotil túto položku počtom bodov 400 a žalobcovi priznal jej zvýšenie o 100 %. MUDr. Zuzana Stanovičová položku 254 v znaleckom posudku najprv nehodnotila, keďže mala za to, že žalobca bol pri vyšetrení bez známkov depresívnych prejavov, veselo rozprával o svojich priateľoch, o tom, aký majú na daný deň plán a túto položku nebolo nutné zahŕňať do bodového ohodnotenia, v doplnení znaleckého posudku MUDr. Zuzana Stanovičová hodnotenie položky prehodnotila a ohodnotila ju počtom bodov 200, pričom tiež priznala jej zvýšenie o 100 % s odôvodnením, že nie je možné vylúčiť, že krátko po úraze mohol byť žalobca psychicky alternovaný, keď si uvedomil zmenu zdravotného stavu vzhľadom na obmedzenia v doterajšom životnom štýle. Znalec MUDr. Ivan André PhD. priznal žalobcovi najvyšší možný počet bodov 780 a tieto zvýšil o 100 %, keďže mal za to, že v prípade žalobcu dopravná nehoda zo dňa 9.8.2008 zásadným spôsobom zasiahla do jeho života, do celistvosti jeho osobnosti a to v mladom veku, nejde pritom o prechodný zásah, jednoznačne ide o celoživotnú traumou a vnútorné utrpenie, podstatným spôsobom bola poznačená jeho osobnosť a charakter na celý život. Podľa názoru znalca MUDr. Ivana Andrého, PhD. nie je možné

sa stotožniť s argumentami žalovaného, že žalobca môže vykonávať niektoré činnosti a tieto parciálne vymenúvať, podľa znalca je žalobca trvale vyradený zo spoločenského života globálne a celoplošne. Pri telesnom handicape žalobcu ani skutočnosť, že žalobcu niekto vyvezie von, mimo domu nie je možné považovať za zreteľa hodné pôžitky. Znalec pripúšťa, že v domácom prostredí môže žalobca sledovať televíziu, prípadne čítať, aj pri týchto činnostiach je žalobca odkázaný na pomoc inej osoby a vo všetkých prípadoch sa nemôže jednať o aktivity, ktoré by naplňovali vnútorný život žalobcu. Podľa MUDr. Gábora Póczika je primerané ohodnotenie položky 254 počtom bodov 400 so zvýšením v rozsahu 100 %. Po vyhodnotení jednotlivých vyššie uvedených odborných posúdení položky 254 súd považoval za primerané ohodnotenie položky 254 počtom bodov 400, čo je v súlade s odbornými názormi MUDr. Jozefa Hudeca v lekárskom posudku ako aj MUDr. Gábora Póczika v znaleckom posudku a súd tiež považoval za primerané zvýšenie bodového ohodnotenia položky 254 o 100 %. Je nepochybné, že autonehoda dňa 9.8.2008 vážne zasiahla do života žalobcu, avšak z ďalších odborných posúdení zdravotného stavu žalobcu súd zistil, že žalobca je plne orientovaný, jeho intelektový výkon nie je narušený, preto nie je možné v jeho prípade hovoriť o ťažkom organickom psychosyndróme. S poukazom na uvedené skutočnosti považoval súd za spravodlivé priznanie ohodnotenia položky 254 počtom bodov 400 so zvýšením v rozsahu 100 %.

26. Súd mal preukázaný aj nárok žalobcu za ohodnotenie položky 432 rozsiahle plošné jazvy po poraneniach, popáleninách, omrzlinách a po operačných zákrokoch podľa lokalizácie v rozsahu 5 - 30 cm² povrchu tela počtom bodov 30 a hodnotenie položky 304a poúrazové obmedzenie hybnosti chrbtice o 200 % ľahkého stupňa počtom bodov 150 zvýšeným o 50 %, t. j. spolu 225 bodov. Hodnotenie uvedených položiek 432 a 304a žalovaný čo do základu nenamietal, namietal ich neskoré uplatnenie žalobcom a žiadal tiež, aby súd súkromný znalecký posudok MUDr. Petra Levkuša č. 9/2017 pri svojom rozhodovaní nebral do úvahy. Uvedené námietky žalovaného súd vyhodnotil ako nedôvodné a žalobcovi priznal aj nárok na náhradu škody na zdraví za ohodnotenie vyššie uvedených položiek 432 a 304a.

27. Prvoinštančný súd uviedol, že sudca nie je osobou spôsobilou vyvodzovať odborné závery a vyjadrovať sa k odbornej problematike, v tomto prípade zdravotnému stavu žalobcu. Pri určení počtu bodov ako odškodnenia za bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu súd vychádzal predovšetkým z predložených znaleckých posudkov, v ktorom zdravotný stav žalobcu posúdili osoby odborne spôsobilé. Pokiaľ boli odborné otázky posúdené rôznymi odborníkmi (lekármi, znalcami) odlišné, súd sa priklonil k názoru prezentovaného viacerými z nich, čo bolo vo väčšine sporných bodových ohodnotení možné, keďže v danom prípade zdravotný stav žalobcu posudzovali spolu piati lekári (MUDr. Hudec, MUDr. Stanovičová, MUDr. Póczik i MUDr. Levkuš) a do úvahy vzal ďalej odôvodnenia jednotlivých znalcami pridelovaných bodových ohodnotení, pokiaľ tieto boli súčasťou bodového ohodnotenia.

28. Žalobca sa podanou žalobou domáhal od žalovaného tiež primeraného zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia súdom v súlade s ustanovením § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. o 50 %. Žalovaný ešte pred podaním žaloby vyplatil žalobcovi zvýšenie v rozsahu 35 % z ním uznaného a vyplateného základu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 16.397,69 eura, keď žalovaný uznal nárok žalobcu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 46.850,40 eura. Podľa názoru žalovaného žalobca nepreukázal mimoriadnu úroveň svojich aktivít pred dopravnou nehodou, pravidelnejšie a intenzívnejšie sa žalobca venoval len stolnému tenisu, ostatné aktivity žalobcu boli na úrovni rekreačného športovania, resp. záľub, žalobca sa aj po nehode stretáva s priateľmi doma i vonku, keď ho títo berú do kina, pivárne alebo na opekačku, žalobca neutrpel po mentálnej stránke, uvažuje nad ďalším vzdelaním, chcel by si urobiť nejaký kurz. Žalobca si podľa názoru žalovaného našiel nové koníčky a zapája sa do spoločenského života. Žalovaný považoval za primerané zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia o 35 %, a pre zvýšenie nárokov za sťaženie spoločenského uplatnenia uplatnených po 25.11.2010 žalovaný vzniesol námietku premlčania.

29. Ustanovenie § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. umožňuje súdu v prípadoch hodných osobitného zreteľa zvýšiť náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia o 50 %. Posúdenie, či u konkrétneho poškodeného ide o prípad hodný osobitného zreteľa je výlučne úlohou súdu, pričom právna úprava nijakým, demonštratívnym spôsobom neuvádza, aké poškodenie zdravia, respektíve aké následky takéhoto poškodenia zakladajú nárok na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia. Súd vychádza jednak z lekárskeho posudku, základného bodovania poškodení, ale musí tiež prihliadať na to, aké zmeny poškodenia zdravia vyvolalo v živote

dotknutej osoby vo vzťahu k stavu pred poškodením. Okolnosti hodné osobitného zreteľa by mali byť posudzované s ohľadom na individuálneho poškodeného, bez ohľadu na to, či jeho spôsob života pred poškodením vykazoval znaky vysokého spoločenského angažovania v oblastiach umenia, vedy, športu, či kultúry, alebo viedol tzv. bežný život. Uprednostňovanie určitých spoločensky preferovaných povolání a voľnočasových aktivít nazeraných ako vysoko kultúrne pred iným zamestnaním a bežnými rodinnými aktivitami je nekorektné nielen z hľadiska etiky, ale, a to najmä je v konečnom dôsledku porušením zásady rovnosti účastníkov občianskeho konania a ochrany slabšieho prítomnej osobitne v veciach pracovných, rodinných a najnovšie vo veciach ochrany spotrebiteľa (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2cdo 170/2008, 29.10.2009).

30. Prvoinštančný súd dôvodil, že dňa 9.8.2008 žalobca utrpel pri dopravnej nehode úraz, ktorý výrazným spôsobom ovplyvnil jeho ďalší život, žalobca utrpel rozsiahle poškodenie zdravia, zostal ochrnutý a odkázaný na pomoc iných. Žalobca bol pred úrazom úplne zdravý mladý človek, bol samostatný a sebestačný pri vykonávaní základných životných potrieb, vedel sa o seba postarať. V dôsledku dopravnej nehody žalobca stratil možnosť ďalšej sebarealizácie, je úplne vyradený z pracovného i spoločenského života. Napriek skutočnosti, že žalobcu jeho priatelia pravidelne navštevujú a občas ho aj zoberú von, toto nie je možné považovať za zmysluplný a plnohodnotný spoločenský život. Žalobca pred dopravou nehodou veľa športoval, aktívne hral stolný tenis, venoval sa aj ďalším športom ako futbal, nohejbal, tenis, basketbal, korčuľovanie, plávanie, turistika, v mnohých športoch vynikal. Všetky uvedené skutočnosti výrazne ovplyvnili kvalitu života žalobcu, pričom možno uzavrieť, že žalobca je úplne vyradený zo spoločenského života a jeho uplatnenie v spoločnosti je takmer stratené. S poukazom na všetky uvedené skutočnosti súd na strane žalobcu vzhľadom dôvody hodné osobitného zreteľa a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu zvýšil o 50 %.

31. Náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu súd vyčíslil za 7 055 bodov, pri hodnote 1 bodu 13,374 eura, po zohľadnení spoluviny žalobcu v rozsahu 10 % sumou vo výške 84.918,21 eura ($7\ 055 \times 13,374 / - 10\ %$). V prejednávanom spore žalobca preukázal dôvodnosť zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu o 50 %, preto súd sumu vo výške 84.918,21 eura zvýšil o 50 % na sumu vo výške 127.377,32 eura. V konaní nebolo sporné, že žalovaný ešte pred podaním žaloby uhradil žalobcovi sumu vo výške 46.850,40 eura titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a sumu vo výške 16.397,64 eura titulom primeraného zvýšenia uvedenej náhrady, ktorú žalovaný akceptoval o 35 %. Celkovo žalovaný vyplatil žalobcovi titulom sťaženia spoločenského uplatnenia sumu vo výške 63.248,04 eura. Nárok žalobcu voči žalovanému tak predstavuje sumu vo výške 64.129,28 eura ($127.377,32 - 63.248,04 = 64.129,28$), ktorú sumu súd žalobcovi priznal a v prevyšujúcej časti súd nárok žalobcu na zaplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia zamietol.

32. Pokiaľ ide o dôvodnosť žalobcom uplatneného nároku, súd sa vysporiadal s viacerými námietkami žalovaného. Žalovaný v konaní vzniesol námietku premlčania, preto súd skúmal, či nedošlo k premlčaniu žalobcovho práva na náhradu škody.

33. Konštatoval, že pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pri práve na náhradu škody sa vyžaduje skutočná, nie len predpokladaná vedomosť poškodeného. K tomu dochádza vtedy, keď poškodený zistí skutkové okolnosti, z ktorých možno vyvodiť vznik škody a orientačne aj jej rozsah, pričom nie je potrebné, aby jej rozsah poznal presne. Za rozhodujúcu skutočnosť sa považuje zistenie okamihu, kedy bola bolesť spôsobená. Podstatným okamihom je ukončenie liečebného procesu, resp. ustálenie zdravotného stavu, pretože najneskôr v tomto momente žalobca mal vedomosť o spôsobenej škode a mohol získať vedomosť aj o jej rozsahu. V danom prípade došlo k ustáleniu zdravotného stavu žalobcu ku dňu 25.11.2008, teda ku dňu ukončenia liečenia žalobcu v rehabilitačnom zariadení v Kováčovej, a týmto momentom začala plynúť dvojročná subjektívna premlčacia doba. Žalobca podal žalobu na súd dňa 11.9.2009, t. j. v rámci zákonnej subjektívnej dvojročnej premlčacej doby, žalobu teda podal včas. Žalobca sa podanou žalobou domáhal náhrady škody na jeho zdraví, ktorú utrpel pri dopravnej nehode dňa 9.8.2008, svoj nárok v priebehu konania a to aj po uplynutí premlčacej doby opakovane menil a výšku nároku upresňoval podľa výsledkov znaleckého dokazovania. Žalovaný namietal takýto postup a jednotlivé nároky žalobcu uplatnené po 25.11.2010 považoval za premlčané. S uvedenou námietkou žalovaného sa súd nestotožnil. V danom prípade sa žalobca už v podanej žalobe voči žalovanému domáhal náhrady za bolesť vo výške 5.803,38 eura a následne v podaní zo dňa 12.4.2010 v nadväznosti na vyčíslenie náhrady aj za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu svoj nárok upravil a požadoval od žalovaného aj náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vyčíslenu

sumou vo výške 33.836,40 eura. Pokiaľ žalobca v priebehu konania upravoval výšku svojho nároku, súd má za to, že žalobca nežiadal iný nárok, ale len upresňoval nárok, ktorý si podanou žalobou zo dňa 11.9.2009, doplnenou dňa 12.4.2010 stihol uplatniť včas. Presná výška odškodnenia sa v danom prípade odvíja od počtu bodov stanovených na základe posúdenia bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu odborne spôsobilou osobou. Žalobca nebol spôsobilý v čase podania žaloby svoj nárok presne kvantifikovať, k spresneniu jeho nároku došlo až v priebehu súdneho konania na základe posúdenia odborne spôsobilých osôb. V danom prípade však v celom konaní išlo stále o ten istý nárok žalobcu, a to celý nárok žalobcu na náhradu škody na zdraví titulom náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a tento nárok si žalobca uplatnil včas.

34. K uplatneným úrokom z omeškania konštatoval, že pokiaľ si žalobca voči žalovanému uplatňuje nárok na úroky z omeškania zo sumy bolestného, žalovaný listom zo dňa 3.6.2009, teda v zákonnej trojmesačnej lehote od uplatnenia nároku žalobcu (poškodeného), žalovanému písomne vysvetlil, z akých dôvodov mu žalovaný odmietol poskytnúť plnenie. Žalovaný si splnil svoju povinnosť aj v prípade nároku žalobcu na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, vrátane zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, kedy žalovaný listom zo dňa 16.12.2009 oznámil právnenému zástupcovi žalobcu, že žalovaný mu poukazuje náhradu škody za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 46.850,40 eura a súčasne mu oznámil prečo nie je možné poskytnúť mu plnenie v celom požadovanom rozsahu. Podľa § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. vznikne žalovanému povinnosť zaplatiť poškodenému úroky z omeškania len v prípade nesplnenia povinnosti definovanej v odseku 6 uvedeného zákonného ustanovenia. Pokiaľ si žalovaný svoje povinnosti vyplývajúce z vyššie citovaného ustanovenia § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z. z. splnil, povinnosť zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania mu nevzniká. S uvedenou argumentáciou žalovaného sa súd stotožnil, a to aj s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo/145/2017 z 22.11.2018, ktorý judikoval: „Peňažná sankcia v podobe úrokov z omeškania upravená v § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. je viazaná na nesplnenie nepeňažnej povinnosti vyjadrenej v § 11 ods. 6 písm. a/ alebo b/ zákona č. 381/2001 Z. z., účelom ktorej je ochrana poškodeného, aby poisťovňa pod následkom tejto sankcie nezostala nečinná, aby bola nútená oznámiť v lehote 3 mesiacov poškodenému spôsob vybavenia jeho poisťovej udalosti.“ S poukazom na uvedené skutočnosti dospel súd k záveru, že žalovaný si svoju povinnosť ako poisťovateľ podľa § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z. z. splnil a do omeškania s plnením svojich peňažných povinností vo vzťahu k žalobcovi sa nedostal. Do omeškania by sa žalovaný dostal až v tom prípade, ak by po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody v lehote stanovenej súdom priznanú náhradu škody žalobcovi neuhradil.

35. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol s poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1 CSP. Súd priznal nárok na náhradu trov konania žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný, avšak len z prisúdenej sumy náhrady za bolesť vo výške 5.115,04 eura a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 64.129,28 eura. V prípade, ak rozhodnutie záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu, možno za plný úspech považovať aj rozhodnutie, ktorým bol uznaný základ nároku, ale bola priznaná nižšia suma ako žalobca žiadal (ako to ustanovoval predtým účinný § 142 ods. 3 OSP). V takomto prípade má žalobca nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, avšak pri určovaní výšky trov konania sa bude vychádzať z prisúdenej sumy. Keďže v konaní vznikli aj trovy štátu spočívajúce vo vyplatení odmeny pre znalcov za vyhotovenie znaleckých posudkov, ktoré neboli v celom rozsahu pokryté zo stranami zložených preddavkov, súd v konaní neúspešného žalovaného zaviazal tiež k náhrade trov štátu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

36. Proti tomuto rozsudku v zamietajúcej časti (II. výrok) podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, žiadajúc odvolací súd o priznanie časti nepriznaného nároku za sťaženie spoločenského uplatnenia ako aj úroky z omeškania z uplatnených súm bolestného ako aj sťaženia spoločenského uplatnenia a tiež náhradu trov odvolacieho konania. Uviedol, že žalobca sa nestotožňuje s posúdením veci okresným súdom čo do celkového počtu bodov za sťaženie spoločenského uplatnenia. Okresný súd za správny počet bodov považoval počet 7 055 bodov. Žalobca v konečnom návrhu vychádzal z celkového počtu 8 015 bodov, pričom vychádzal z nasledovného hodnotenia jednotlivých hodnotených položiek: položka 305, 2 x 1 300 bodov (podľa lekárskeho posudku a znaleckých posudkov podaných v konaní), položka 314, 2 x 900 bodov (hodnotil MUDr. Hudec v lekárskom posudku a MUDr. Levkuš v znaleckom posudku), položka 316c, 2 x 300 bodov (hodnotil MUDr. Hudec v lekárskom posudku a MUDr. Levkuš v znaleckom posudku), položka 300c, 2 x 200 bodov (hodnotil MUDr. Hudec v lekárskom posudku a MUDr. Levkuš v

znaleckom posudku), položka 254, 2 x 780 bodov (hodnotil MUDr. André v znaleckom posudku), položka 321a, 800 bodov (hodnotil MUDr. André v znaleckom posudku), položka 432, 30 bodov (hodnotil MUDr. Levkuš v znaleckom posudku), položka 304a, 1,5 x 150 bodov (hodnotil MUDr. Levkuš v znaleckom posudku). Okresný súd odlišne posúdil položku 300c, keď uznal za správne jej hodnotenie v rozsahu 200 bodov bez zvýšenia o 100 %. Súd opomenul prihliadnúť na predložený znalecký posudok č. 9/2017 MUDr. Petra Levkuška, ktorý uvedenú položku zvýšil podľa § 10 ods. 4 zákona Č- 4S7/2004 Z. z. na dvojnásobok a toto zvýšenie aj odôvodnil. Teda v konaní bol predložený dôkaz pre hodnotenie tejto položky aj so zvýšením o 100 % podľa § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. Žalobca poukázal na to, že ak je ten istý prípad pri aplikácii ustanovenia § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. rôznymi lekármi, či znalcami hodnotený rozdielne, potom je vo vzťahu k poškodenému vzhľadom na istý subjektívny prvok tohto hodnotenia spravodlivé, aby sa bralo do úvahy hodnotenie zvýšenia bodového hodnotenia podľa § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z., ktoré vyznieva pre poškodeného najpriaznivejšie. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 17.8.2017, č. k. 6Co/187/2016-386.

37. Pri hodnotení položky 254 vychádzal okresný súd z jej hodnotenia v lekárskom posudku MUDr. Hudeca, a v znaleckých posudkoch MUDr. Stanovičovej a MUDr. Póczika, ktorí hodnotili uvedenú položku v rozsahu 400 bodov so zvýšením o 100 % podľa § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. V tomto smere však podľa nášho názoru okresný súd opomenul tú skutočnosť, že touto položkou sa hodnotia vážne duševné poruchy a už zo samotného názvu položky je zrejmé, že hodnotenie uvedenej položky je predovšetkým doménou medicínskeho odvetvia psychiatrie. V konaní bol predložený len jediný znalecký posudok znalca z odvetvia psychiatria a to znalecký posudok MUDr. Ivana Andrého, PhD. Ten veľmi jednoznačne hodnotil uvedenú položku počtom 780 bodov so zvýšením o 100 % podľa § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z., pričom toto hodnotenie pomerne podrobne zdôvodnil jednak v samotnom znaleckom posudku a tiež aj pri svojom výsluchu na pojednávaní. Bol na hodnotenie tejto položky najpovalanejší a najkompetentnejší.

38. Po zohľadnení hodnotenia položky 300c v celkovom počte 400 bodov (200 bodov + zvýšenie o 100 %) a položky 254 v celkovom počte 1560 bodov (780 bodov + zvýšenie o 100 %) tak celkové bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia správne predstavuje celkový počet 8015 bodov. Celková priznaná náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia spolu so zvýšením o 50 % podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. by tak správne mala predstavovať celkovo sumu 81.462,46 eura. Keďže okresný súd priznal náhradu za SSÚ vo výške 64.129,28 eura, žalobca žiadal priznať ešte sumu 17.333,18 eura.

39. Vo vzťahu k nepriznaným úrokom z omeškania uviedol, že povinnosť poisťovateľa plniť preukázané nároky na náhradu škody poškodenému, ktorá vyplýva najmä z ustanovení § 4 ods. 2 a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. je základnou a najpodstatnejšou právnou povinnosťou poisťovateľa, ktorá mu z uvedeného právneho predpisu vyplýva. Teda poisťovateľ nie je v zmysle § 11 ods. 6 písm. a) a b) zákona č. 381/2001 Z. z. povinný len začať prešetrovanie poistnej udalosti, skončiť ho v lehote 3 mesiacov a oznámiť výsledky prešetrovania, poškodenému, ale poisťovateľ je predovšetkým povinný poškodenému jeho oprávnené a preukázané nároky reálne plniť, a to v rozsahu, v akom mu tieto nároky reálne patria. Keďže v zmysle § 442 ods. 3 sa škoda uhrádza v peniazoch, ide o peňažnú povinnosť poisťovateľa. Pokiaľ poisťovateľ nespĺni svoju peňažnú povinnosť VOČI poškodenému a neposkytne mu plnenie náhrady škody, ktorá mu reálne patrí, riadne a včas, dostáva sa v zmysle § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka do omeškania. Je v tejto súvislosti potrebné zdôrazniť, že poisťovateľ sa s plnením tejto konkrétnej peňažnej povinnosti v prípade jej neplnenia riadne a včas dostane do omeškania bez ohľadu na to, či zašle alebo nezašle oznámenie v zmysle § 11 ods. 6 písm. a) a b) zákona č. 381/2001 Z. z. Ustanovenie § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. upravuje nárok poškodeného na úrok z omeškania len v súvislosti s porušením povinností poisťovateľa v zmysle § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z. z., teda porušením povinností poisťovateľa súvisiacich so včasným a riadnym prešetrovaním poistnej udalosti. Uvedené ustanovenie sa však nijakým spôsobom nezaobera dôsledkami omeškania poisťovateľa v súvislosti s omeškaním pri jeho samotnej povinnosti plniť samotnú náhradu. Dôsledky omeškania v súvislosti so samotnou povinnosťou poisťovateľa plniť nie sú riešené ustanovením § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. (to rieši len dôsledky omeškania poisťovateľa v súvislosti s jeho povinnosťou začať a včas ukončiť šetrenie poistnej udalosti), ani iným ustanovením tohto zákona. Preto je nevyhnutné na dôsledky omeškania poisťovateľa s plnením jeho hlavnej právnej povinnosti plniť samotnú náhradu škody aplikovať všeobecný predpis, ktorým je ustanovenie § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Poukázal na identický právny názor uvedený v rozsudku NS ČR zo dňa

17.12.2009, sp. zn. 25Cdo/895/2008. Pokiaľ okresný súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/145/2017 zo dňa 22.11. 2018, Najvyšší súd SR v tomto rozhodnutí a jeho odôvodnení išiel mimo rámca právnej otázky nastolenej v podanom dovolaní dovolateľom a vymedzenej samotným Najvyšším súdom SR v odôvodnení rozhodnutia.

40. Odvolanie podal aj žalovaný v rozsahu vyhovujúceho výroku (I. výrok) a voči výrokom o náhrade trov konania (III. a IV. výrok). Nesúhlasil s priznaním sumy 3.069,34 eura za bolestné a sumy 62.379,68 eura za sťaženie spoločenského uplatnenia. Žalovaný ešte pred rozhodnutím súdu žalobcovi uhradil titulom bolestného sumu 11.375,10 eura (dňa 4.3.2009 sumu 10.292 eur a dňa 4.6.2009 doúčtovanie 1.083,10 eura) eura a titulom SSU sumu 46.850,40 eura dňa 17.12.2009 (základné SSU) a sumu 16.397,64 eura (zvýšenie SSU). Po doručení rozsudku žalovaný doplatil žalobcovi titulom bolestného sumu 2.045,70 eura a titulom SSU vo výške 1.749,60 eura. Titulom bolestného žalovaný celkom vyplatil náhradu 13.420,80 eura za 1115 bodov x 13,374 eura/bod = 14.912,01 eura po odpočítaní spoluviny 105 (-1.491,20 eura). Titulom SSU a zvýšenia žalovaný celkom vyplatil náhradu 64.997,74 eura za 3600 bodov (pol. 305, 300c a 254) x 13,374 eura/bod = 48.146,40 eura po odpočítaní 10 % spoluviny (- 4.814,64) = 43.331,76 eura + 50 % zvýšenie SSU na 21.665,88 eura, t. j. spolu 64.997,64 eura (43.331,78 + 21.665,88).

41. Ku konkrétnym námietkam týkajúcim sa bolestného žalovaný uviedol, že súd síce v odôvodnení konštatuje, že žalovaný akceptoval zo ZP MUDr. Póczika hodnotenie bolestného v rozsahu 1115 bodov, keď žalovaný nesúhlasil s priznaním položky 229 pomliaždenie miechy 170 bodov hodnotenej 255 bodmi z dôvodu premlčania, avšak podľa názoru súdu nárok nie je premlčaný a bližšie svoje rozhodnutie nezodôvodnil. Uvedené rozhodnutie nepovažujeme za vecne a právne správne. Z dokazovania vyplýva, že zdravotný stav žalobcu bol ustálený ku dňu 25.11.2008 (ZP MUDr. Stanovičovej a ZP MUDr. Póczika). K tomuto dátumu mal žalobca aj ukončenú liečbu a mal už vystavený lekársky posudok o bolestnom MUDr. Popracom. Taktiež obaja znalci MUDr. Stanovičová a MUDr. Póczik zhodne uviedli, že nie je možné paušálne zvyšovanie bolestného tak ako to vykonal v lekárskom posudku MUDr. Hudec. Súd obe uvedené skutočnosti (ustálenie zdravotného stavu a otázku paušálneho zvyšovania) vyhodnotil správne. Pochybil pri posúdení otázky, ktoré položky bolestného vrátane ich zvýšenia sú dôvodné a boli uplatnené včas pred uplynutím premlčacej lehoty. Súd si osvojil ako správne bodové hodnotenie bolestného zo ZP MUDr. Póczika 1370 bodov, ktoré na rozdiel od posudku MUDr. Hudeca obsahovalo hodnotenie novej položky 229 pomliaždenie miechy 170 bodov + 505 zvýšenie, t. j. spolu 255 bodov. Žalobca až podaním zo dňa 25.7.2014 žiadal rozšírenie žaloby o náhradu za bolestné o 585,90 eura na základe bodového hodnotenia bolestného v ZP MUDr. Póczika 1370 bodmi. Vzhľadom na to, že zdravotný stav žalobcu bol ustálený k 25.11.2008 a nešlo o novú vytrpenú bolesť, ale len nové hodnotenie bolestného znalcom z obdobia do ukončenia liečby žalobcu, bol nárok za vytrpenú bolesť titulom pol. 229 pomliaždenie miechy uplatnený po uplynutí premlčacej doby, ktorá skončila uplynutím dňa 25.11.2010 (v zmysle § 106 ods. 2 OZ). Žalobou si žalobca uplatňoval bolestné na základe posudku MUDr. Hudeca, ktorý pol. 229 neobsahoval a nehodnotil. Žalobca mal vedomosť o osobe, ktorá za škodu zodpovedá dokonca pred 25.11.2008. Bol spolujazdcom vo vozidle, ktoré viedol jeho brat C., ktorý tiež utrpel škodu a v hlásení pre poškodeného, ktoré doručil žalovanému 19.8.2008. Žalobca sa nedozvedel o vytrpenej bolesti z lekárskeho posudku - tieto len objektivizujú určitý stav v určitom čase. Keby sme pripustili možnosť, že o bolestnom sa žalobca dozvedel až z lekárskeho posudku, mohla by vzniknúť situácia, že poškodený by mohol výšku nároku titulom bolestného meniť donekonečna v závislosti od toho, kto mu práve vystavuje posudok o bolestnom (eventuálne SSU). Rozhodovacia prax súdov však jednoznačne premlčanie nárokov na náhradu bolestného a SSU posudzuje od ustálenia zdravotného stavu. V tejto súvislosti žalovaný uviedol, že napr. zvýšenie niektorých položiek z posudku MUDr. Hudeca bolo síce uplatnené včas, ale z dokazovania vyplynulo, že až na 2 položky je nedôvodné a bol by dôvod na zamietnutie nároku žalobcu v tejto časti. Preto nemožno automaticky nahradiť body za nedôvodné zvyšovanie položiek inými bodmi za nové položky bolestného bez toho, aby sa (okrem iného) skúmala včasnosť uplatnenia nového (rozšíreného) nároku. Vzhľadom k uvedenému považovali rozhodnutie súdu v tejto časti za nesprávne ohľadne premlčania v časti bolestného ohľadom položky 229 hodnotenej 255 bodmi vrátane zvýšenia, čomu zodpovedá suma 3.069,34 eura (pri hodnote bodu 13,374 eura a spoluvine žalobcu 10 %).

42. Vo vzťahu k priznaným položkám sťaženia spoločenského uplatnenia žalovaný v odvolaní konštatoval, že v časti nároku na náhradu škody za SSU súd vychádzal z preukázaného počtu bodov 7055 bodov. Do uvedeného počtu bodov súd zahrnul aj sporné položky 314 (nedomykavosť ritných

zvierachov), 316c (porucha močenia následkom poranenia močových orgánov) ako aj pol. 321a (strata penisu alebo ťažká deformácia penisu vo veku do 45 rokov), keď dospel k záveru, že tieto položky je potrebné v danom prípade hodnotiť osobitne a nie ako súčasť pol. č. 305. Podľa názoru súdu zahrnúť hodnotenie jednej položky do inej je možné len v prípade, ak ide o poškodenie zdravia so spoločnými prejavmi, teda ak jedna diagnóza v sebe zahŕňa aj prvky inej diagnózy. Súd napriek tomu, že dvaja súdom ustanovení znalci MUDr. Stanovičová a MUDr. Póczik jednoznačne zhodne do hodnotenia SSU žalobcu nezahrnuli položky 314, 316c, a 321a, si ich závery neosvojil, ale sa priklonil k súkromnému znaleckému posudku MUDr. Levkuša predloženému žalobcom. Súd sa tiež nevysporiadal dostatočne ani s námietkami voči ZP MUDr. Levkuša. Okrem formálnych nedostatkov, ktoré sme uviedli v písomnom vyjadrení zo dňa 22.8.2017, sme za závažné spochybnenie objektívnosti ZP považovali skutočnosť, že znalec sa pri vypracovaní ZP pre účely súdneho konania uspokojil len s informáciami od zadávateľa súkromného znaleckého posudku a nenahliadol do súdneho spisu. Dôvodom pre nahliadnutie do súdneho spisu je, že znalec je podľa § 16 ods. 2 zákona o znalcoch povinný vykonávať znaleckú činnosť riadne, účelne, hospodárne a nestranne. Súkromný znalecký posudok MUDr. Levkuša sa nevyjadruje k záverom znaleckých posudkov MUDr. Stanovičovej a MUDr. Póczika, ale vyjadruje sa k hodnoteniu v lekárskom posudku MUDr. Hudeca, ktorého správnosť bola opakovane spochybnená a vyvrátená ZP MUDr. Stanovičovej a MUDr. Póczika.

43. Z vykonaného znaleckého dokazovania (ZP MUDr. Stanovičová, ZP MUDr. Póczik) vyplýva, že u žalobcu došlo v dôsledku poškodenia miechy k nehybnosti dolných končatín, čiastočnému ochrnutiu horných končatín, inkontinencii moču a stolice, poruche citlivosti od miesta poškodenia nadol ako aj sexuálnych funkcií. Ide všetko o symptómy, ktoré sa vyskytujú pre jednu klinickú jednotku porušenie miechy v mieste C5/C6. Zo znaleckého dokazovania jednoznačne vyplýva, že spoločným menovateľom - znakom zdravotných ťažkostí žalobcu (plégia dolných končatín, paréza horných končatín, inkontinencia moču a stolice, poruchy sexuálnych funkcií), ktoré ho následne obmedzujú v rôznych oblastiach je poškodenie chrbtice a miechy a nie poranenie panvy, močových a pohlavných orgánov. Tomu zodpovedá aj hodnotenie SSU žalobcu pol. 305, ktorú klasifikácia poškodenia na zdraví zaraďuje do časti Hrudník, pľúca, srdce, pažerák, chrbtica a miecha a nie do časti Brucho, panva, zažívacie orgány, močové a pohlavné orgány. Obaja súdom ustanovení znalci zhodne uviedli, že v pol. 305 je obsiahnutá plégia dolných končatín, paréza horných končatín, porucha udržania moču a stolice, ako aj porucha citlivosti od miesta poškodenia nadol vrátane poruchy sexuálnej funkcie. Obaja znalci zhodne uviedli, že nie je dôvod samostatne hodnotiť okrem pol. 305 ďalšie položky 314 a 316c a ani poruchy sexuálnych funkcií. Okrem záverov oboch ZP (MUDr. Stanovičovej a MUDr. Póczika) k nemožnosti ďalšieho samostatného hodnotenia pol. 314 a 316 popri pol 305 poukazoval aj na rozhodnutie NS SR 7Sžso/25/2013 v obdobnej veci, kde jedným z podkladov pre rozhodnutie bolo aj vysvetlenie pojmu pouřazová kvadruplégia hlavným odborníkom Ministerstva zdravotníctva SR pre neurológiu, ktoré založili do súdneho spisu. Podľa názoru NS SR v odôvodnení rozhodnutia „nie je možné rozdeliť jednu klinickú jednotku kvadruplégiiu na jednotlivé symptómy choroby“. G. aj D. správne aplikovali ust. § 10 ods. 8 a § 9 ods. 8 zákona 437/2004 „poškodenie na zdraví už svojimi znakmi zahrnuté v položke iného poškodenia na zdraví, bolesť (SSU) za takéto poškodenie sa nehodnotí osobitne“. Z uvedeného vyplýva, že názor súdu prezentovaný v odôvodnení rozsudku, že „hodnotenie jednej položky do inej je možné len v prípade, ak ide o poškodenie zdravia so spoločnými prejavmi, teda ak jedna diagnóza v sebe zahŕňa aj prvky inej diagnózy z citovaného ustanovenia § 10 „ods. 8 a § 9 ods. 8 nevyplýva. Zákon 437/2004 Z. z. vyžaduje znaky zahrnuté v položke iného poškodenia na zdraví, nie ako uvádza súd „spoločné prejavy“ alebo ak „jedna diagnóza v sebe zahŕňa prvky inej diagnózy“. Vzhľadom k vyššie uvedenému súd nesprávne vyhodnotil dôvodnosť odškodnenia titulom pol 314, 316c, a 321a a nesprávne rozhodol, keď žalobcovi priznal za tieto položky náhradu škody titulom SSU.

44. Počas súdneho konania sme opakovane uplatňovali námietku premlčania aj pokiaľ ide o nároky titulom SSU a jeho zvýšenia. Keďže aj nárok na SSU vrátane jeho zvýšenia sa premlčuje v subjektívnej 2 ročnej premlčacej dobe (§ 106 ods. 2 OZ), ktorej plynutie začína od ustálenia zdravotného stavu poškodeného k 25.11.2008. Súd nesprávne vyhodnotil, že nároky žalobcu uplatnené úpravami žaloby po dátume 25.11.2010 nie sú premlčané. Pre riadne uplatnenie nároku je nevyhnutné včas preukázať konkrétne poškodenie zdravia a s ním spojené následky, ktoré obmedzujú v rôznych oblastiach života a ku ktorým sa náhrada vzťahuje. Žalobca sa v pôvodnej žalobe titulom SSU na základe posudku MUDr. Hudeca nedomáhal odškodnenia za stratu sexuálnych funkcií (pol. 321a), za rozsiahle jazvy (pol. 432) alebo za pouřazové obmedzenie chrbtice ľahké (pol. 304a). Taktiež sa žalobca nedozvedel o sťaženi

spoločenského uplatnenia až z lekárskeho (znaleckého) posudku - tieto len objektivizujú určitý stav v určitom čase. Poukázal na obdobný prístup v rozsudku KS v Nitre zo dňa 20.9.2017, č. k. 6Co/398/2015.

45. Vo vzťahu k rozhodnutiu o náhrade trov konania žalovaný uviedol, že súd síce správne s poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP priznal náhradu trov konania v celom rozsahu z prisúdenej sumy. Správne mal súd rozhodnúť podľa § 255 ods. 2 CSP a žalovaný poukázal na rozhodnutie KS v Trenčíne zo dňa 25.4.2018, sp. zn. 17Co/114/2017 s tým, že nemožno posudzovať úspech tak ako v minulosti podľa § 142 ods. 2 OSP, ale je treba postupovať striktnie podľa miery úspechu. Poukázal aj na to, že žalobca sa domáhal aj úrokov z omeškania, ktorý neúspech bolo treba zahrnúť do pomeru úspechu. Navrhol zohľadniť tiež pomer úspechy ohľadne trov štátu.

46. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca tak, že žalobca si neuplatňoval jednotlivé položky, ale náhradu škody ako takú, ktorú utrpel pri dopravenej nehode. Pretože žalobca nie je odborne kvalifikovaný, nevedel ako sa majú zranenia odborne medicínsky pomenovať a pod akú položku ju má podriaďiť. Okrem toho poukázal na to, že možno hovoriť len o premlčaní určitého nároku, nie o premlčaní hodnotenia nejakej položky. Nárok na náhradu za bolesť (pozn. odvolacieho súdu: obdobne sa vyjadroval k sťažaniu spoločenského uplatnenia) predstavuje jeden celkový nedeliteľný nárok. Nie je to viacero nárokov na náhradu za bolesť za každú jednu bodovo hodnotenú položku bolestného. Ide o jeden nedeliteľný nárok určený v zmysle § 5 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z., na základe celkového počtu bodov, ktorým sa bolesť hodnotila v lekárskom, či neskôr v znaleckom posudku.

47. K žalovaným namietaným položkám 314, 316c a 321a žalobca uviedol, že spoločne pod jednou položkou môžu byť hodnotené len poškodenia zdravia so spoločnými prejavmi, resp. ak pojem diagnózy v sebe obsahuje aj znaky inej diagnózy. Ustanovenie § 9 ods. 8 zákona č. 437/2004 Z. z. však nehovorí o spoločnom hodnotení v prípade spoločnej príčiny, ale v prípade existencie spoločných znakov, čo je zásadný rozdiel. Predmetné ustanovenie nehovorí o tom, že poškodenia zdravia, ktoré majú rovnakú príčinu ich vzniku sa nehodnotia osobitne. Hovorí o znakoch, teda spoločných charakterových vlastnostiach, ktoré sú už hodnotené v inom poškodení zdravia. Spoločná príčina vzniku poškodenia zdravia nie je spoločný znak poškodení zdravia. Plégia dolných končatín, únik moču a únik stolice majú teda úplne odlišné prejavy, úplne odlišné vlastnosti či znaky. Paraplégia totiž predstavuje len nehybnosť končatín, nie nefunkčnosť iných orgánov.

48. Pokiaľ bol v konaní vypracovaný znalecký posudok, a tento určil nižšie bodové hodnotenie, čo malo potom vplyv aj na výšku priznanej náhrady, nemožno túto skutočnosť hodnotiť pri rozhodovaní o náhrade trov konania na ťarchu žalobcu. Žalobca totiž objektívne nemal schopnosť na to, aby výšku svojho nároku s ohľadom na nedostatok odborných vedomostí presne určil, resp. aby kriticky zhodnotil počet bodov určených v lekárskom posudku hodnotiacim lekárom. Princíp posudzovania úspechu v prípade úvahy súdu, resp. na základe znaleckého posudku má byť aj po rekodifikácii civilného procesného práva naďalej uplatňovaný na základe interpretácie všeobecného ustanovenia § 255 CSP v súlade s článkom 2 ods. 1, článkom 3 ods. 1 a článkom 4 CSP.

49. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný tak, že k položke 300c sa aj samotný znalec MUDr. Levkuš vyjadril tak, že pôvodná ťažká reštrikčná porucha sa vyvinula do reštrikčnej poruchy stredne ťažkého stupňa (uvedené korešponduje s nálezom v lekárskej správe NRC Kováčová zo dňa 1.7.2009, v ktorej je uvedené FVP 19.5.2009 a 24.6.2009 reštrikčná ventilačná porucha ťažkého stupňa (MUDr. Rolková). Následne na základe pneumologického vyšetrenia zo dňa 22.2.2010 (MUDr. Gregorová) bola reštrikčná ventilačná porucha posúdená už ako stredne ťažkého stupňa, čo signalizuje zlepšenie stavu. Uvedené vyšetrenie zo dňa 22.2.2010 uvádza vo svojom ZP aj MUDr. Stanovičová. Nesúhlasil s názorom žalobcu, že v prípade rôznych hodnotení lekárov by mal súd postupovať vo vzťahu k poškodenému tak, že súd by mal do úvahy brať hodnotenie, ktoré vyznieva pre poškodeného najpriaznivejšie. Pokiaľ ide o hodnotenie pol. 254 súd správne vyhodnotil vykonané dokazovanie, keď priznal žalobcovi odškodnenie za túto položku v hodnote 400 bodov zvýšených o 100 %, t. j. celkom 800 bodov. Takto položku hodnotil lekársky posudok MUDr. Hudeca, na základe ktorého si žalobca uplatňoval pôvodne odškodnenie za SSU (vtedy mu nevadilo, že položku nemá hodnotenú psychiatrom) a následne hodnotenie v tomto rozsahu vyplynulo zo ZP MUDr. Stanovičovej a MUDr. Póczika. Príloha k zákonu č. 437/2004 Z. z. nevyžaduje overenie psychiatrickým pracoviskom pri pol. 254, ale len pri hodnotení pol. 255. Nárok na hodnotenie pol. 254 je taktiež premlčaný, a preto nedôvodný.

50. Pokiaľ išlo o úrok z omeškania žalovaný poukázal na ust. § 15, § 11 ods. 5, 6, 7 zákona č. 381/2001 Z. z. s tým, že chronologicky zopakoval okolnosti prešetrovania a oznámenia výsledkov šetrenia poisťnej udalosti s tým, že poisťovňa neporušila svoju povinnosť, preto nemá žalobca nárok na úrok z omeškania.

51. Napokon sa žalovaný vyjadril k vyjadreniu žalobcu, v ktorom sa opätovne vyjadril k aspektom premlčania a začiatku plynutia premlčacej doby pri bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia a zdôraznil odborný aspekt posudzovania položiek 314, 316 a 321 a súbežne s hodnotením položkou 305 s tým, že dvaja súdom ustanovení znalci vylúčili hodnotenie položiek popri položke 305. Vo vzťahu k nárokovateľnosti úrokov z omeškania poukázal na rozhodnutie NS SR zo dňa 26.2.2019, sp. zn. 1Cdo/212/2017.

52. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok - ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie žalobcu a odvolanie žalovaného boli podané oprávnenými osobami v zákonom stanovenej lehote (§ 359, § 362 ods. 1 CSP) a že spĺňali náležitosti odvolania v zmysle § 363 CSP, preskúmal napadnutý rozsudok, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), prejednal odvolanie žalobcu a odvolanie žalovaného bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP), keď v zmysle § 219 ods. 3 za použitia § 378 ods. 1 CSP oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke krajského súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle ust. § 387 ods. 1, 2 CSP bolo na mieste potvrdiť.

53. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

54. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

55. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

56. Odvolací súd vo vzťahu k napadnutému rozsudku prvoinštančného súdu uvádza, že z pomerne rozsiahleho dokazovania prvoinštančný súd zistil skutkový stav sporu v súlade s potrebným rozsahom zisťovaného skutkového stavu predpísaným spôsobom (§ 215 ods. 1 a 2 CSP), pričom správne právne spor posúdil. Pretože prvoinštančný súd v súlade s pravidlami dokazovania dospel ku konzistentným skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil, odvolací súd nebude opakovať všetky aspekty tohto prípadu, ale na zdôraznenie správnosti úvah a správnosti hodnotenia dôkazov uvádza nasledovné.

57. Odvolací súd poukazuje na to, že nesporným bola skutočnosť zodpovednosti (odvodená povinnosť poisťovateľa) za nároky žalobcu, ktoré vznikli v súvislosti s dopravnou nehodou zo dňa 9.8.2008, ktorú zavinil G. L., pri ktorej bol žalobca vážne zranený. V konaní tiež nebolo sporným, že v čase dopravnej nehody bola zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkovateľom motorového vozidla Fiat Tipo poistená u žalovaného a žalobcovi tak vznikol voči žalovanému s poukazom na § 4 ods. 1, § 15 zák. č. 381/2001 Z. z. nárok na náhradu škody.

58. Prednostne sa odvolací súd vyjadrí k otázke premlčania.

59. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa právo premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

60. Podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa právo na náhradu škody premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

61. Podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa právo na náhradu škody najneskoršie premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

62. Subjektívna premlčacia doba je 2 ročná a pre začatie jej plynutia je významný (primárny) subjektívny prvok, pozostávajúci z dvoch zložiek: a) kedy sa poškodený dozvie o škode; vyžaduje sa preukázaná vedomosť poškodeného o vzniknutej škode určitého druhu a rozsahu do tej miery, aby mohol svoj nárok uplatniť v žalobnom návrhu na súde, b) kedy sa poškodený dozvie o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá. Objektívna premlčacia doba neplatí pri práve na náhradu škody spôsobenej na zdraví a tiež platí, že ak právo na náhradu škody z ublíženia na zdraví tvorí niekoľko zložiek súčasne, súdna prax vychádza z názoru, že jednotlivé zložky práva na náhradu škody sa prejavujú ako samostatné čiastkové nároky.

63. Odvolací súd konštatuje, že v tomto prípade sa žalobca žalobou doručenou Okresnému súdu Nitra dňa 11.9.2009 domáhal od žalovaného náhrady za bolesť vo výške 5.803,38 eura spolu s 9 % - ným úrokom z omeškania od 3.6.2009 do zaplatenia. Podaním zo dňa 12.4.2010 sa žalobca ďalej domáhal voči žalovanému popri nároku na bolestné tiež zaplatenia náhrady škody na zdraví titulom sťaženia spoločenského uplatnenia. Podaním doručeným súdu dňa 4.9.2013 žalobca navrhol rozšírenie žaloby v časti nárokov na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia s príslušenstvom. Podaním zo dňa 25.7.2014 doručeným súdu dňa 28.7.2014 žalobca žiadal, aby súd pripustil zmenu petitu žaloby tak, že žiadal rozšírenie žaloby o náhradu za bolestné. Dňa 20.7.2017 žalobca súdu predložil návrh na rozšírenie žaloby o nové zvýšené položky týkajúce sa sťaženia spoločenského uplatnenia. Rozšírenie uplatňovaných nárokov bolo uplatnené v subjektívnej premlčacej dobe, od kedy sa žalobca dozvedel o všetkých aspektoch škody. Prvoinštančný súd na jednotlivé zmeny (rozšírenia žaloby) reagoval a svojimi rozhodnutiami pripustil zmeny rozšírenia žaloby.

64. V prípade nároku na odškodnenie bolesti a za sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 444 OZ) poškodeného sa poškodený dozvie o škode v čase, kedy možno objektívne vykonať bodové ohodnotenie bolesti a sťaženia jeho spoločenského uplatnenia; od tohto okamihu plynie subjektívna premlčacia doba. Výška bodového ohodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia vyplýva z lekárskeho posudku. Poškodenému môže vzniknúť zo škodovej udalosti v prípade neskoršieho zhoršenia už ustáleného zdravotného stavu aj ďalší nárok na náhradu na sťaženie spoločenského uplatnenia. Taký nárok treba posudzovať z hľadiska premlčania samostatne, ako nárok so samostatnou subjektívnou premlčacou dobou, a s rozdielnym začiatkom jej plynutia. Nemožno tu paušálne vychádzať z toho, že premlčacia doba na vykonanie práva na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia začína plynúť prvý deň po skončení pracovnej neschopnosti poškodeného (R 9/1986).

65. Odvolací súd konštatuje, že vo vzťahu k ustáleniu zdravotného stavu došlo v prípade žalobcu dňa 25.11.2008. Uvedené vyplývalo z lekárskeho posudku MUDr. Hudeca, ale aj znalcami MUDr. Stanovičovou a MUDr. Póczikom. Možno konštatovať, že nárok uplatnený žalobou bol uplatnený v 2 ročnej subjektívnej premlčacej dobe. Uplatnené boli nárokmi na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia.

66. K otázke neskorších zmien uplatnených nárokov (zvýšené položky a nové položky) je treba povedať, že súdne konanie týkajúce sa nárokov z náhrady škody z bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia je konaním, ktoré v zásade súdom „nemožno autoritatívne rozhodnúť“ bez toho, aby v konaní súd nevychádzal zo záverov odborníkov. Primárne želaným zdrojom odborných záverov je lekársky posudok, ktorý je spracovaný podľa § 7 ods. 1 zák. č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia. V prípade dôvodných pochybností (či už v konaní pred súdom, alebo v predsúdnom období) ohľadne lekárskeho posudku o správnom hodnotení bolestného alebo o správnom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia, môžu poškodený, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá za poškodenie na zdraví zodpovedá, alebo poskytovateľ náhrady, požiadať o vydanie znaleckého posudku (§ 7 ods. 6 cit. zák.).

67. V tomto konaní bola predmetom skúmania otázka bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia realizovaná aj viacerými znaleckými posudkami, pričom tieto sa navzájom dopĺňali (niektoré položky), ale aj nezhodovali v hodnote položiek, ba dokonca v hodnotení došli k opačným záverom o hodnotení existencie tej ktorej položky (napr. „konzumácia“ položiek č. 314, 316c a 321 v položke 305, alebo položka 229). Uvedený stav (vo všeobecnosti rozdielnosť znaleckých záverov) podľa názoru odvolacieho súdu dokazuje, že vyhodnocovanie hodnoty položiek bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia nie je jednoduché a už vôbec nie je spravodlivé požadovať od poškodeného (ktorý

odborníkom nie je), aby o všetkých položkách, ktoré predstavujú výpočtový základ jeho nároku mal mať vedomosť v čase pred podaním žaloby, resp. do uplynutia subjektívnej premlčacej doby. Žalobca uplatňuje v súdnom konaní nároky z bolestného a nároky zo sťaženia spoločenského uplatnenia. Výška nárokov podlieha dokazovaniu. Ak žalobca podá žalobu v subjektívnej premlčacej dobe, a riadne v konaní o žalobe pokračuje, nastáva spočívanie premlčacej doby (R 26/1975).

68. Žalovaný poukázal na rozsudok tunajšieho odvolacieho súdu zo dňa 20.9.2017, sp. zn. 6Co/398/2015, ktorý vyhodnocoval otázku premlčania v súlade s jeho právnym názorom. Odvolací súd si je vedomý existencie opačného názoru, poukazuje na ním prezentovaný názor. V tejto súvislosti musí poukázať na konštatovanie žalovaného, že nepriaznivý dopad následkov poškodenia zdravia poznal poškodený najneskôr k dátumu ustálenia svojho zdravotného stavu, kedy už mohol požiadať o vystavenie lekárskeho posudku, čím by už svoj nárok pre účely uplatnenia náhrady škody aj dostatočne kvantifikoval. Odvolací súd uvádza, že uvedený prístup k otázkam náhrady škody na zdraví by znamenal, že poškodený potom, čo by získal lekársky posudok o bolestnom a SSU od ošetrojúceho lekára, by a priori nemal žiadať viac a ak tak len do uplynutia 2 ročnej premlčacej doby od ustálenia zdravotného stavu, čo by samozrejme poškodeného diskvalifikovalo z objektívneho a najviac sa skutkovému stavu približujúcemu stavu poznania, ktoré nemožno (v prípade sporu so škodcom alebo osobou plniacou za škodcu) realizovať inak ako odborným posudkom (znaleckým posudkom) v súdnom konaní, alebo v predsúdnom konaní. Odvolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že išlo by o želateľný postup, ak by v dôsledku ustálenia zdravotného stavu po požiadaní o vystavenie lekárskeho posudku poisťovňa plnila. Faktom zostáva, že aj osoba zodpovedná (alebo osoba povinná plniť za osobu zodpovednú) často neplní na podklade primárne vydaného lekárskeho posudku nároky poškodeného v celom rozsahu, pretože namietá existenciu alebo výšku bodového ohodnotenia. Námietky k lekárskeму posudku ošetrojúceho lekára v prípade dôvodných pochybností nemusia smerovať len voči výške jednotlivých bodových hodnotení, ale aj k tomu, že niektoré položky zahrnuté vôbec neboli, alebo neboli zvýšené.

69. V prejednávanej spore žalobca až pod vplyvom vedomosti o bodovom ohodnotení neskoršími znaleckými posudkami nadobudol vedomosť o konkretizácii svojich nárokov na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia. Odvolací súd je toho názoru (a existuje aj opačný názor, napr. v žalovanom poukazovanom rozsudku tunajšieho súdu), že aj v prípade, ak neskoršími znaleckými posudkami žalobca v konaní o náhrade škody na zdraví uplatní svoj nárok rozšírením žaloby, stále ide o uplatnenie nároku na bolestné a nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia, ktoré nároky, ak uplatnil v subjektívnej 2 ročnej premlčacej dobe na súde, nemožno považovať za premlčané. Uvedené podľa názoru platí nielen o nárokoch (z položiek bodového hodnotenia), ktoré boli ohodnotené vo vyššej výške, ktoré sa týkajú nového (zhoršeného) stavu po ustálení zdravotného stavu, ale aj nárokov, ktoré boli v neskoršom znaleckom posudku deklarované zo skoršieho obdobia. Teda položky poškodenia zdravia (bolestné a SSU), ktoré boli prítomné predtým, ale neboli odborným lekárskeým alebo znaleckým posudkom „nájdené“. Uvedené súvisí s vedomosťou poškodeného (žalobcu) o výške škody, ktorá sa z bodového hodnotenia vypočítava. Išlo o položku bolestného č. 229 - pomliaždenie miechy a jeho zvýšenie, na základe znaleckého posudku MUDr. Póczika, položiek SSU straty sexuálnych funkcií pol. č. 321a, rozsiahle jazvy pol. č. 432, poúrazové obmedzenie chrbtice ľahké pol. č. 304a. Vedomosť poškodeného o diagnózach je spojená s existenciou ich odborného zachytenia. V náleze ÚS ČR bolo konštatované, že vedomosť o vzniknutej škode nezahŕňa vždy len informáciu o ustálenom zdravotnom stave, resp. jeho stabilizácii, ale obsahuje tiež všetky ďalšie predpoklady pre možnosť uplatnenia nároku v občianskom súdnom konaní (nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 28. januára 2016, sp. zn. II. ÚS 2946/13). Hoci uvedené rozhodnutie sa týkalo potreby komplexného zisťovania vzniku vedomosti o ustálení zdravotného stavu, ktoré dôsledky poškodenia môžu vyjsť najavo aj neskôr, uviedol ale, že „Bez týchto čiastkových vedomostí by totiž v tejto veci poškodený vôbec nemohol nárok v súdnom konaní uplatniť“.

70. Odvolací súd konštatuje, že položky bodového hodnotenia, ktoré sú zistené v neskoršom konaní (hoci mohli byť diagnosticky prítomné skôr) na základe znaleckých posudkov by žalobca s úspechom uplatniť v súdnom konaní bez zistenia ich existencie odborníkom nemohol. Skutočnú vedomosť poškodeného o jednotlivých nárokoch bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia získa poškodený až odborným zisťovaním, a ak nároky boli uplatnené v 2 ročnej premlčacej dobe od takého zistenia na súde nemôže ísť o premlčaný nárok. Ak uplatní poškodený v premlčacej dobe procesný nárok (žalobou) na bolestné a SSU a v prebiehajúcom konaní v premlčacej dobe plynúcej od získania vedomosti o nárokoch uplatní rozširujúci nárok z iných položiek (alebo zvýšených položiek), nemožno

považovať nároky za premlčané. Samozrejme nejde o automatické konštatovanie, že žalobca má na novozistené (alebo zvýšené) položky nárok. Ide o otázku dokazovania, či taká škoda vznikla, či vznikla v súvislosti (kauzálny nexus) so zodpovednosťou škodcu alebo povinnosťou osoby povinnej plniť za škodcu. Argument žalovaného, podľa ktorého pri výklade, že premlčacia doba plynie od lekárskeho posudku (od vedomosti poškodeného) by spôsobila, že poškodený by mohol nároky meniť donekonečna, podľa názoru odvolacieho súdu nie je správny. Nemožno vychádzať z predpokladu, že znalci jednotlivé položky bodového hodnotenia „zistiťujú“ bez podkladov, naopak, jednotlivé položky bolestného a SSÚ nachádzajú na základe zdravotného stavu poškodeného. Ak poškodený nemá určité poškodenie zdravia, nemôže ho konštatovať ani znalec a naopak. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd považuje procesný nárok uplatnený žalobcom v konaní za nepremličaný.

71. Podľa § 191 ods. 1 CSP, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

72. Podľa § 149 CSP, prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

73. V pomerne rozsiahlom dokazovaní realizovanom v tomto konaní boli do konania predložené alebo súdom vyžiadané viaceré znalecké posudky (vrátane súkromného znaleckého posudku). Prirodzene tak, ako sa s mnohosťou znaleckých skúmaní predlžuje konanie, tak sa aj môže stať, že znalci môžu mať na skúmanú okolnosť rozdielne názory a dôjdu k odlišným záverom. Odvolací súd vo vzťahu k ďalšej rozhodujúcej námietke žalovaného v odvolaní týkajúcej sa nesprávneho vyhodnotenia existencie a zahrnutia položiek č. 314 (nedomykavosť ritných zvieračov), 316c (porucha močenia následkom poranenia močových orgánov) ako aj pol. 321a (strata penisu alebo ťažká deformácia penisu vo veku do 45 rokov), ktoré nemal podľa jeho názoru zahrnúť do bodového ohodnotenia, v dôsledku existencie samotnej položky č. 305 uvádza, že pri hodnotení dôkazov platí zásada voľného hodnotenia dôkazov. Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej a jeho argumenty podporujú príslušný záver o dôvodnosti žaloby.

74. Žiaden dôkaz v konaní nemá predpísanú zákonnú silu (čl. 15 ods. 2 CSP), každý dôkaz mal rovnocenné postavenie a potenciál presvedčiť. Súd prvej inštancie v rámci voľného hodnotenia dôkazov vyhodnocoval dôkazy z hľadiska zákonnosti, relevancie, hodnovernosti a dôležitosti.

75. Podľa § 9 ods. 8 zák. č. 437/2004 Z. z., o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, ak je poškodenie na zdraví už svojimi znakmi zahrnuté v položke iného poškodenia na zdraví, bolesť za takéto poškodenie na zdraví sa nehodnotí osobitne.

76. Podľa § 10 ods. 8, cit. zák., ustanovenia § 9 ods. 7 a 8 sa vzťahujú aj na hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia.

77. Aj v tomto prípade prvoinštančný súd vyhodnocujúc existenciu rozdielnych odborných názorov na opodstatnenosť posudzovania položky 305 samostatne (v ktorých sú vyššie uvedené položky zahrnuté), alebo naopak, podľa názoru odvolacieho súdu logicky a konzistentne správne vysvetlil prečo vychádzal z hodnotenia samostatne a prečo nepovažoval v tomto konkrétnom prípade zahrnutie uvedených troch položiek konzumovaných v položke č. 305. Aj podľa názoru odvolacieho súdu bolo potrebné v danom prípade hodnotiť osobitne a nie ako súčasť položky č. 305, pretože nejde o poškodenie zdravia so spoločnými prejavmi (znakmi), teda ak jedna diagnóza v sebe zahŕňa aj prvky inej diagnózy. Jednotlivé poruchy zdravia žalobcu (hodnotené v položkách č. 314, 316c a 321a v porovnaní s položkou č. 305 majú odlišné funkčné prejavy. Položka 305 je v prílohe zákona č. 437/2004 Z. z. označená ako pouřazová paraparéza a kvadruparéza. Bolo na mieste vychádzať z jednotlivých vysvetlení v znaleckom posudku MUDr. Petra Levkuša s tým, že paréza predstavuje čiastočnú neschopnosť aktívneho vôľového pohybu, čiastočné ochrnutie, pojem plégia predstavuje úplnú neschopnosť aktívneho vôľového pohybu, úplné ochrnutie, pojem paraplégia (paraparéza) predstavuje úplné (čiastočné) ochrnutie dvoch končatín, najčastejšie dolných, zriedkavo horných a pojem kvadruparéza (kvadruplégia) predstavuje

čiasťočne (úplne) ochrnutie všetkých štyroch končatín. Súkromný znalecký posudok má v procese dokazovania rovnakú východiskovú relevanciu ako znalec ustanovený súdom. Znalec v skutočnosti vychádzal z podkladov, ktoré pre žalobcu znamenali hodnotenie, ku ktorému znalec dospel. Nie je bez ďalšieho na vadu znaleckého posudku, ak sa nevyjadruje k hodnoteniam iných znalcov. Naopak, také vyhodnocovanie odborných otázok môže pre konanie znamenať objektívne a neovplyvnené závery znalca.

78. S porovnaním dôsledkov poranení žalobcu na rozdiel od znaleckých posudkov MUDr. Poczika a MUDr. Stanovičovej, aj podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že uvedené pojmy sa týkajú porúch pohybových jednotlivých končatín, čo je obsiahnuté v položke 305. A touto položkou potom nie je možné konzumovať položky 314 (nedomykavosť ritných zvieračov, t. j. poruchu zadržovania stolice), v položke 316c (porucha močenia, teda inkontinenciu) a v položke 321a (strata alebo ťažká deformáciu penisu). Takýto záver vychádza (hoci ďalší znalci tak nehodnotili) zo znaleckého posudku č. 9/2017 MUDr. Petra Levkuša, v ktorom znalec konštatoval, že pojmy (paraparéza, kvadruparéza, paraplégia, kvadruplégia, parézoplégia) zahŕňujú len pohybové aktivity končatín, preto tieto pojmy nemajú zahŕňovať pojmy ako poruchy močenia, stolice a sexuálne poruchy. Každý z pojmov má iný znak prejavu. Poškodenie na zdraví sa prejavilo poškodením síce jedného orgánu, ale následkami na rôznych orgánoch (končatiny, močový a tráviaci trakt, pohlavné orgány, pľúca, chrbtica). Porucha močenia a stolice nepredstavuje následok, ktorý svojimi znakmi (močenie, stolica, hybnosť končatín, strata sexuálnych funkcií) je zahrnutý v pojme inej položky napr. paraplégia, lebo paraplégia znamená obojstranná, úplná strata hybnosti končatín a nie porucha močenia, vyprázdňovania, čo sú rozličné znaky. Inkontinencia stolice a močenie sú následky poškodenia na zdraví, ktorých špecifickými znakmi je neutržanie stolice a močenia a nie poruchy hybnosti končatín. S uvedenými konštatovaniami sa stotožnil aj odvolací súd, pretože z hľadiska záverov znalca MUDr. Levkuša sa bolo možné k uvedenému záveru prikloniť a taký záver vyznieva aj presvedčivo, pričom z ustanovenia § 9 ods. 8 zák. č. 437/2004 Z. z. a contrario je taký záver podľa názoru odvolacieho súdu prípustný.

79. Pokiaľ išlo o odvolacie dôvody žalobcu týkajúce sa toho, že žalobca vychádzal pri sťažení spoločenského uplatnenia z výšky 8015 bodov a súd priznal nárok vychádzajúc z počtu 7055 bodov, keď bola prvoinštančným súdom odlišne vyhodnotená položka 300c (pozn. odvolacieho súdu: ťažké obmedzenie hybnosti hrudníka a zrasty pľúc) počtom bodov 200, vychádzajúc zo znaleckého posudku MUDr. Poczika a MUDr. Stanovičovej. Odvolací súd konštatuje, že záver prvoinštančného súdu o priznateľnosti nároku na SSÚ vychádzajúc z 200 bodového ohodnotenia a konštatovaní, že paušálne zvyšovanie bodového hodnotenia nejavilo známky presvedčivosti u znaleckého posudku MUDr. Hudeca, preto sa priklonil k záveru uvedených dvoch znalcov s dodatkom, že ak súd v odôvodnení uviedol, že nebol predložený iný dôkaz (posudok MUDr. Levkuša), išlo, podľa názoru odvolacieho súdu, o záver o neexistencii iného relevantného dôkazu, ktorý by presvedčil súd o dôvodnosti vyššieho bodového hodnotenia uvedenej položky. Vyhodnocujúc závery prvoinštančného súdu sa odvolací súd stotožňuje so záverom a odôvodnením k hodnote uvedenej položky, pričom nemožno sa stotožniť s argumentom žalobcu, že ak sú znalecké hodnotenia rozdielne, je na mieste sa prikloniť k tomu, ktoré je pre poškodeného najpriaznivejšie. Uvedeným argumentom by sa bez ďalšieho úplne poprelo súdne nachádzanie objektívneho skutkového stavu v dokazovaní.

80. Prvoinštančným súdom hodnotená položka č. 254 (vážne duševné poruchy po iných ťažkých poraneniach okrem poranenia hlavy) bola zistená vo výške 800 bodov (400 zvýšené o 100 %) a vychádzala z posudkov MUDr. Hudeca a tiež MUDr. Poczika. Odvolací súd konštatuje, že v tomto prípade nebolo potrebné, aby túto položku vyhodnocoval psychiater (čo vyplýva napr. z pol. č. 255 prílohy k zákonu 437/2004 Z. z.), pričom aj keď znalecký posudok MUDr. Andrého ohodnocoval položku 254, 780 x 2 bodmi, na bodovom hodnotení vo výške 800 bodov (vrátene zvýšenia) sa zhodli viacerí znalci, preto je možné sa so závermi provinštančného súdu stotožniť.

81. Žalobca si v konaní uplatnil aj úrok z omeškania, keď rozlišoval úroky z omeškania pre nesplnenie povinnosti poisťovne podľa zákona č. 381/2001 Z. z., a povinnosť plniť a omeškание podľa § 517 ods. 2 OZ. Odvolací súd poukazuje na ust. § 11 ods. 6, 7, 8 zák. č. 381/2001 Z. z., ktorý je podľa názoru odvolacieho súdu špeciálnym ustanovením k ust. § 517 ods. 2 OZ pre oblasť úrokov z omeškania v prípade zodpovednosti poisťovateľov. Ustanovenie § 517 ods. 2 OZ umožňuje „sankcionovať“ dlžníka - poisťovňu v prípade, ak neplní judikované právo. Naopak, ak poisťovateľ splní svoje povinnosti podľa vyššie uvedených ustanovení (§ 11 zák. č. 381/2001 Z. z.), v stanovenom čase (čo v tomto prípade sporné nebolo), nemožno žiadať úroky z omeškania z nároku, ktorý sa napokon dostal do súdneho

sporu. Prístup, ktorý zvolil žalobca (a teda že vo svojich dôsledkoch nejde o špeciálne ustanovenie, ktoré vylučuje aplikáciu § 517 ods. 2 OZ) by znamenal, že popri úrokoch z omeškania, ktoré by platil v prípade omeškania s plnením poistného plnenia, by mal v prípade porušenia povinnosti oznámiť výsledky prešetrenia aj povinnosť podľa § 11 zák. č. 381/2001 Z. z. platiť úroky z omeškania. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. februára 2019, sp. zn. 1Cdo/212/2017. Ak by ale poisťovateľ neplnil po právoplatnom rozsudku v paričnej lehote, išlo by o porušenie právnej povinnosti plniť peňažný dlh a s tým spojenú povinnosť platiť úroky z omeškania podľa § 517 ods. 2 OZ (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.5.2020, sp. zn. 7Cdo/109/2018). Vzhľadom na vyššie uvedené prvoinštančný súd rozhodol správne, že žalobu v časti nároku na úrok z omeškania ako nedôvodný zamietol.

82. Odvolaním žalobcu bol namietaný aj rozsudok v časti prvoinštančného súdu o náhrade trov konania (strán sporu a štátu), ktorým priznal žalobcovi náhradu trov konania od žalovaného v rozsahu 100 %. Odvolací súd konštatuje správnosť záveru prvoinštančného súdu o tom, že ak rozhodnutie záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu, možno za plný úspech považovať aj rozhodnutie, ktorým bol uznaný základ nároku (pozn. odvolacieho súdu pri bolestnom a SSU), ale bola priznaná nižšia suma ako žalobca žiadal (ako to ustanovoval predtým účinný § 142 ods. 3 OSP). V takomto prípade má žalobca nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, avšak pri určovaní výšky trov konania sa bude vychádzať z prisúdenej sumy. Uvedený názor korešponduje s názorom vysloveným v náleze ÚS SR z 15. apríla 2020, sp. zn. II ÚS 399/2019 a odvolací súd sa s takými závermi prvoinštančného súdu stotožňuje.

83. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

84. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

85. O náhrade trov tohto odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP s tým, že v odvolacom konaní pomerne neúspešným/úspešným stranám (žalobkyni aj žalovanému) nepriznal náhradu trov konania. Žalobca nebol úspešný v časti svojho odvolania, pričom neúspešným bol aj žalovaný (a opačne), preto odvolací súd žiadnej zo strán nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

86. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).